

MORAVSKÁ VYSOKÁ ŠKOLA OLMOUC

ÚSTAV EKONOMIE

Romana Sahulová

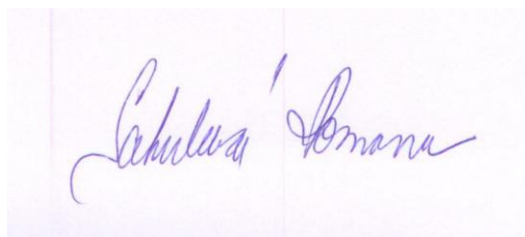
**Zhodnocení významu opravných položek a rezerv a jejich
dopadu do účetnictví organizace**
Definition of Allowances and Provisions and their Incidence of
Company Accounting

Bakalářská práce

Ing. Radmila Herzánová, Ph.D.

Olomouc 2011

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a použila jen uvedené informační zdroje.

A photograph of a handwritten signature in blue ink on a light-colored background. The signature is written in a cursive style and reads "Lukáš Roman".

Olomouc 15. 3. 2011

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala Ing. Radmile Herzánové, Ph.D. a Ing. Janu Struhařovi za cenné připomínky a odborné rady, kterými přispěli k vypracování této bakalářské práce.

OBSAH

Úvod	6
1. Základní legislativní úprava a výklad používaných pojmů	7
1.1. Právní vymezení	7
1.2. Zásady a požadavky na účetnictví	8
2. Opravné položky	11
2.1. Teoretické vymezení opravných položek a jejich účetní charakteristika	11
2.2. Účetní opravné položky	13
2.2.1. Opravná položka k dlouhodobému majetku	13
2.2.2. Opravná položka k zásobám	15
2.2.3. Opravné položky k pohledávkám	16
2.3. Daňové opravné položky k pohledávkám	18
2.3.1. Opravné položky k pohledávkám za dlužníky v insolvenčním řízení	19
2.3.2. Opravné položky k nepromlčeným pohledávkám splatným po 31. 12. 1994 ..	19
2.3.3. Opravné položky k „nevýznamným pohledávkám“	21
2.3.4. Opravné položky k pohledávkám z titulu ručení za celní dluh	22
3. Rezervy	23
3.1. Princip a tvorba rezerv	23
3.2. Účetní rezervy	25
3.3. Daňové rezervy	26
3.3.1. Rezerva na opravu hmotného majetku	27
4. Příklady postupů stanovení a účtování vybraných opravných položek	32
4.1. Opravná položka k dlouhodobému majetku	32
4.2. Opravná položka k zásobám	35
4.3. Opravná položka k pohledávkám	37
5. Příklady postupů stanovení a účtování vybraných rezerv	43
5.1. Rezerva na daň z příjmů	43
5.2. Rezerva na restrukturalizaci	45
5.3. Rezerva na reklamace	46
5.4. Rezerva na nevyčerpanou dovolenou	48
5.5. Daňově účinná rezerva na opravu hmotného majetku	49

6. Shrnutí a doporučení	53
Závěr	57
Anotace	58
Literatura a prameny	60
Seznam zkratek	62
Seznam tabulek	63
Seznam příloh	64
Přílohy	65

Úvod

Účetnictví plní řadu funkcí, je důkazním prostředkem, je základnou pro vyměření daňových povinností, má funkci registrační, ale z pohledu manažerského, je jeho základní funkcí poskytovat spolehlivé informace. Tyto účetní informace jsou učeny jak manažerům podniku, tak i externím uživatelům, kteří z různých důvodů jeví o danou účetní jednotku zájem. Uživatelům všech těchto kategorií jsou nejčastěji předkládány informace o finanční situaci podniku předkládány formou účetních výkazů, přitom je nutné zajistit, aby tyto informace byly srovnatelné a hodnověrné. Tady je nutné podotknout, že manažeři podniku tedy mají snazší pozici než externí uživatelé, nejsou totiž odkázáni jen na údaje, které se zveřejňují. Mají přístup i k dodatečným nejen pouze účetním informacím, které by jim měly pomáhat finančně řídit podnik a vykonávat jejich hlavní činnosti, jako jsou plánování, rozhodování a kontrola.¹

Je nutné si uvědomit, že s podnikáním je vždy spjata určitá míra rizik. Rozumná účetní jednotka by si tohoto měla být vždy vědoma a měla by tedy ctít zásadu opatrnosti a věrného a poctivého zobrazení a využívat nástroje k tomu určené. Tuto zásadu v účetnictví vyjadřují obecně opravné položky, rezervy a odpisy. Cílem této práce je vytvoření metodického materiálu, jak nakládat s kategorií opravných položek a rezerv v běžné účetní jednotce. Za pomoci metod analýzy, syntézy a komparace budou vymezeny opravné položky a rezervy s odkazy na jejich právní úpravu, a to jak v účetních, tak daňových souvislostech. Bude zde vysvětlen jejich význam a nastíněno vhodné použití s uvedením praktických příkladů. Při správném pochopení tvorby rezerv a opravných položek může podnik pružněji reagovat na vlivy okolí a tak i správně řídit finanční prostředky podniku. První část práce je zaměřena na teoretický popis, právní vymezení a způsoby účtování opravných položek a rezerv. V části praktické jsou získané poznatky aplikovány na konkrétní případové studie, které mohou nastat v běžné účetní jednotce.

¹ Srov. KOVANICOVÁ, D., *Abeceda účetních znalostí pro každého*, s. 1-3.

1. Základní legislativní úprava a výklad používaných pojmů

Abychom se mohli zabývat problematikou opravných položek a rezerv, je nutné se seznámit se základními zásadami a požadavky účetnictví, které bezprostředně s opravnými položkami a rezervami souvisí. Protože tato problematika je legislativně obsáhlá, je nutné se seznámit i s právními předpisy, které přímo či nepřímo účetnictví upravují.

1.1. Právní vymezení

Účetnictví podnikatelských subjektů v České republice je upraveno soustavou předpisů na úrovni zákonů a norem, které navazují na jiné věcně právní předpisy a zákony. Tyto normy ve svém komplexu vytvářejí účetní systém. Základním pilířem je **zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví ve znění pozdějších předpisů** (dále jen zákon o účetnictví) a v některých aspektech také **zákon 513/1991 Sb., obchodní zákoník**. Významným předpisem upravující účetnictví je také **vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví ve znění pozdějších předpisů** a v neposlední řadě i České účetní standardy, které upravují používání účetních metod a postupů účtování.²

I když nejsou účetní předpisy formálně navázány na daňové předpisy, tak skutečnost je taková, že daňové předpisy mají velký vliv na účetní praxi. Účetní předpisy jsou výrazně ovlivněny především **zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů** (dále jen zákon o daních z příjmů) a **zákonem č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů** (dále jen zákon o rezervách).³

Všechny výše uvedené zákony a normy kladou na účetnictví mnoho požadavků. V následující podkapitole budou objasněny ty nejzákladnější z nich.

² Srov. RYNEŠ, P., *Podvojně účetnictví a účetní závěrka*, s. 11.

³ Srov. tamtéž s. 17.

1.2. Zásady a požadavky na účetnictví

Kromě požadavků na správnost, úplnost, průkaznost, srozumitelnost a trvalost účetnictví zákon o účetnictví stanoví celou řadu povinností a pravidel, které je nutné dodržovat při vedení účetnictví v soustavě podvojného účetnictví. Podrobněji se zaměříme na ty, které úzce souvisí s účtováním opravných položek a rezerv, na které je tato práce v následujících kapitolách zaměřena.

- **Požadavek na věrné a poctivé zobrazení**

Věrným zobrazením je chápáno, jestliže obsah položek účetní závěrky odpovídá skutečnému stavu, jehož zobrazení musí být v souladu s účetními metodami používanými dle zákona o účetnictví. Poctivým zobrazením potom bude použití účetních metod takovým způsobem, který vede k dosažení věrnosti. Pokud má podnik na výběr různé účetní metody, zvolí tu, která nejvíce vystihuje skutečný stav.⁴

- **Zásada opatrnosti**

Jedním z hlavních důvodů, proč by měla účetní jednotka tvořit opravné položky a rezervy, je dodržování jedné z obecně uznávaných účetních zásad, a to zásady opatrnosti: „Účetní jednotky při oceňování ke konci rozvahového dne zahrnují jen zisky, které byly dosaženy, a berou v úvahu všechna předvídatelná rizika a možné ztráty, které se týkají majetku a závazků a jsou jim známy do okamžiku sestavení účetní závěrky, jakož i všechna snížení hodnoty bez ohledu na to, zda je výsledkem hospodaření účetního období zisk nebo ztrát“.⁵

Zásada opatrnosti hovoří o tom, že účetní jednotky by měly účtovat o výnosech jen tehdy, pokud skutečně nastaly. Naopak všechna možná rizika a ztráty by měly být zachyceny, i když ještě nenastaly, a to i v tom případě, když není známa jejich přesná částka. Výsledkem této snahy je opatrnější vykazování výše zisku. Zásada opatrnosti je realizovaná pomocí rezerv, opravných položek a odpisů majetku, což je definováno v § 26, odst. 3 zákona o účetnictví.

⁴ Srov. § 7 odst. 1 a 2 zák. č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

⁵ § 25 odst. 3 zák. č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

- **Nezávislost účetních období (akruální princip)**

Účetní jednotky účtují o jednotlivých případech do období, se kterým věcně a časově souvisí, není-li možno tuto zásadu dodržet, pak mohou účtovat v účetním období, v němž zjistili uvedené skutečnosti vedoucí k účetnímu případu.⁶

Účetním obdobím je nepřetržitě po sobě jdoucích 12 měsíců, není-li stanoveno jinak, toto účetní období se buď může shodovat s kalendářním rokem, nebo je hospodářským rokem (v případě, že začíná prvním dnem jiného měsíce než je leden).⁷ Účetní období bezprostředně předcházející změně účetního období může být kratší i delší než uvedených dvanáct měsíců, což je podrobněji uvedeno v § 3 odst. 2 zákona o účetnictví.

- **Účetní závěrka**

V účetnictví rozlišujeme závěrku řádnou a mimořádnou. Řádná účetní závěrka je sestavována k poslednímu dni účetního období.

Mimořádná účetní závěrka je typ účetní závěrky sestavované v dalších případech, za mimořádnou je považovaná také konečná účetní závěrka podle zákona o přeměnách, popř. mimořádná účetní závěrka stanovená podle jiných zvláštních předpisů. Den, ke kterému se řádná nebo mimořádná účetní závěrka sestavuje, je nazýván **rozvahovým dnem** a účetní jednotky uvádějí v účetní závěrce informace podle stavu ke konci rozvahového dne.⁸

- **Bilanční kontinuita**

Z této účetní zásady vyplývá povinnost návaznosti konečných a počátečních stavů rozvahových účtů mezi navazujícími účetními obdobími. Tato zásada je podrobněji zpracována v Českých účetních standardech.⁹

- **Inventarizace a inventura**

Účetní jednotka má povinnost inventarizovat svůj majetek a závazky, tato povinnost vyplývá ze zákona o účetnictví a konkrétně je upravena v § 29 a § 30.

⁶ Srov. § 3 odst. 1 zák. č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

⁷ Srov. § 3 odst. 2 zák. č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

⁸ Srov. RYNEŠ, P., *Podvojně účetnictví a účetní závěrka*, s.44.

⁹ Srov. tamtéž, s. 32.

Postupy účtování inventarizačních rozdílů a ztrát upravuje Český účetní standard č. 007 - Inventarizační rozdílů a ztráty v rámci norem přirozených úbytků a postup zúčtování těchto rozdílů upravuje vyhláška č. 500/2002 v § 58.

„Inventarizací se ověřují zůstatky účtů, které mají hmotnou povahu (zásoby, dlouhodobý hmotný majetek), ale také zůstatky rozvahových účtů, které mají nehmotnou povahu (pohledávky, stavy účtů časového rozlišení, rezervy, dohadných účtů). Podle těchto dvou skupin rozvahových účtů rozdělujeme inventury na fyzické a dokladové.“¹⁰

Rezervy i opravné položky, kterými se budu ve své práci podrobněji zabývat, podléhají dokladové inventuře a při inventarizaci se posuzuje jejich výše a odůvodněnost, tudíž je nutné k rozvahovému dni posoudit, zda je natvořená opravná položka nebo rezerva oprávněna, a zhodnotit jejich výši. Pokud se zjistí, že je opravná položka nebo rezerva natvořena bezdůvodně nebo ve špatné výši, měla by být rozpuštěna, snížena nebo naopak dotvořena.

¹⁰ RYNEŠ, P., *Podvojně účetnictví a účetní závěrka*, s. 61.

2. Opravné položky

Opravné položky (dále i OP) jsou významnými nástroji v účetnictví, které souvisejí s oceňováním. Zde je nutné zdůraznit, že jde o účetní nástroj, který je využíván k naplnění věrného a poctivého obrazu účetnictví. Opravné položky jsou vytvářeny k majetku, tzn. k aktivům účetní jednotky.

2.1. Teoretické vymezení opravných položek a jejich účetní charakteristika

Majetek, k němuž se opravné položky tvoří, je oceněn k datu jeho pořízení, a to cenou pořizovací nebo vlastními náklady. K datu účetní závěrky jsou účetní jednotky povinny zachytit věrné ocenění tohoto majetku. Opravné položky potom vyjadřují snížení hodnoty majetku v účetnictví organizace na základě zjištění výsledků inventarizace. V tomto se zásadně liší od oprávek, kterými vyjadřujeme trvalé snížení hodnoty majetku v důsledku jeho opotřebení (typické v případě dlouhodobého majetku). Zjednodušeně řečeno, zatímco oprávkou jsou napořád, **u opravných položek předpokládáme, že jejich potřeba je pouze dočasná a v budoucnu bude zrušena.** Účetní jednotky musí mít tvorbu a čerpání opravných položek zahrnuté do svých vnitřních účetních směrnic a musí být zachována bilanční kontinuita mezi jednotlivými účetními obdobími. V praxi to znamená, že opravné položky je nutno tvořit bez ohledu na to, zda je předpokládáný výsledek hospodaření zisk, nebo ztráta, a bez ohledu na to, zda tvorba opravné položky je či není daňově uznatelná.¹¹

Přechodné snížení hodnoty majetku za **využití opravných položek představuje dočasnou korekci majetku směrem dolů**, a to do pomnutí důvodů tohoto snížení, tak se tedy do účetnictví promítnou všechna předvídatelná rizika a možné ztráty.

Dojde-li ke snížení majetku trvale (odpis hmotného majetku, odpis pohledávek) anebo zde je zákonná povinnost reálného ocenění majetku (např. cenné papíry), nelze v těchto případech opravné položky použít. Vzhledem k tomu, že opravné položky vždy snižují hodnotu majetku - aktiva, tak jejich tvorba a konečný zůstatek musí být vždy na straně DaL a jejich zrušení na straně MD. Zde je nutné si uvědomit, že jejich zrušení

¹¹ Srov. ŠEBESTÍKOVÁ, V., Opravné položky k majetku, *Otázky a odpovědi z praxe*. 2009, roč. 7, č. 9, s. 2-3.

může být pouze do výše natvořené opravné položky. Znamená to tedy, že **opravná položka nesmí mít aktivní zůstatek** a nelze je tvořit na zvýšení hodnoty majetku.¹²

Vytvořená opravná položka se v rozvaze vykazuje ve sloupci korekce u příslušného majetku (aktiva).

Směrná účtová osnova má v každé účtové třídě konkrétního druhu majetku vyčleněnou účtovou skupinu pro opravné položky:

09 – Opravné položky k dlouhodobému majetku

19 – Opravné položky k zásobám

29 – Opravné položky ke krátkodobému finančnímu majetku

39 – Opravné položky k zúčtovacím vztahům a vnitřnímu zúčtování

Tvorba opravných položek je pro podnik nákladem a tvoří se na vrub nákladových skupin:

55 – Odpisy, rezervy, komplexní náklady příštích období a opravné položky provozních nákladů

57 – Rezervy a opravné položky finančních nákladů

58 – Mimořádné náklady

Náklady vzniklé z titulu účetních opravných položek jsou daňově neúčinné a jedná se o připočitatelnou položku k výsledku hospodaření, lze je vytvářet prakticky ke všem druhům majetku kromě peněz a cenin. Vzhledem k různorodosti majetku by měla účetní jednotka přizpůsobit účtový rozvrh a vhodně zvolit syntetické a analytické účty. Podrobná analytická evidence by se měla týkat jak rozvahových, tak i nákladových účtů určených pro tvorbu opravných položek.¹³

Nyní se podrobněji zaměříme na druhy opravných položek, které jsou v účetnictví organizace vytvářeny nejčastěji.

¹² Srov. ŠEBESTÍKOVÁ, V., Opravné položky k majetku, *Otázky a odpovědi z praxe*. 2009, roč. 7, č. 9, s. 2.

¹³ Srov. tamtéž s. 3.

2.2. Účetní opravné položky

Pokud účetní jednotka nevytváří účetní opravné položky v duchu zásady, že majetek nesmí být nadhodnocen, dopouští se chyby v účtování a následně v prezentaci svých výsledků v účetní závěrce.¹⁴

V následujících podkapitolách jsou uvedeny všechny druhy účetních opravných položek a jsou zde nastíněny nejčastější případy, kdy je nutné tyto opravné položky tvořit v účetnictví s konkrétním postupem jejich účtování.

2.2.1. Opravná položka k dlouhodobému majetku

Podíváme-li se na podrobnější členění opravných položek ve směrné účtové osnově (příloha č. 1), pak v účtové skupině 09 zaznamenáváme následující druhy opravných položek k dlouhodobému majetku:

091 - Opravná položka k dlouhodobému nehmotnému majetku

092 - Opravná položka k dlouhodobému hmotnému majetku

093 - Opravná položka k dlouhodobému nedokončenému nehmotnému majetku

094 - Opravná položka k dlouhodobému nedokončenému hmotnému majetku

095 - Opravná položka k poskytnutým zálohám na dlouhodobý majetek,

096 - Opravná položka k dlouhodobému finančnímu majetku

V praxi se s opravnou položkou k dlouhodobému majetku (dále i DM) setkáváme méně často než s ostatními druhy. Vyplývá to z jeho podstaty, slouží dlouhodobě a užitná hodnota DM se běžně snižuje opotřebením prostřednictvím odpisů, které se kumulují za jednotlivá účetní období v oprávkách. Pokud tedy dlouhodobý majetek slouží k podnikání a jsou-li nastaveny správně účetní odpisy s přihlédnutím k jeho využití, měla by zůstatková hodnota majetku odpovídat jeho hodnotě.¹⁵

Opravné položky u DM se tvoří jen v těch případech, kdy je jeho užitná hodnota zjištěná při inventarizaci výrazně nižší než jeho zůstatková cena a toto snížení hodnoty nelze považovat za snížení trvalého charakteru. Tvorba opravné položky se účtuje jako

¹⁴ Srov. ŠEBESTÍKOVÁ, V., Opravné položky k majetku, *Otázky a odpovědi z praxe*, 2009, roč. 7, č. 9, s. 2.

¹⁵ Srov. tamtéž, s. 3.

nepřímé snížení účetní hodnoty majetku pomocí opravného účtu 09x a souvztažně zvyšuje náklady účetní jednotky na účtu 55x . Snížení nebo zrušení opravné položky v případě, kdy inventarizace v následujícím účetním období neprokáže opodstatněnost jejich výše, se zaúčtuje ve prospěch nákladů jako minusová položka.¹⁶

Mezi nejčastější případy patří **předpokládaný prodej majetku, ovšem za podstatně nižší prodejní ceny, než je jeho ocenění v účetnictví**, tento případ je konkrétně řešen v příkladu č. 1 v kapitole č. 4.1.

Do této skupiny ovšem můžeme zařadit i další případy:

- kdy došlo k znehodnocení majetku a k datu účetní závěrky není rozhodnuto, zda bude hospodárnější majetek zlikvidovat nebo opravit
- kdy došlo ke zcizení majetku a není k dispozici vyjádření orgánů činných v trestním řízení, a tudíž nelze k datu účetní závěrky účtovat o vzniklé škodě, která by vyjadřovala trvalé snížení hodnoty majetku.
- opravnou položku lze také použít v souvislosti s restrukturalizací výroby, kdy je majetek pro své technické vlastnosti již nevyužitelný a pro nové využití vyžaduje rekonstrukci, která bude provedena až v budoucím období, tímto je hodnota majetku na přechodnou dobu snížena
- k přechodnému snížení hodnoty může dojít i u majetku neodpisovaného (pozemky, umělecká díla nebo u nedokončené stavby), např. se uvažuje, zda se ve stavbě bude pokračovat, anebo půjde o zmařenou investici, ale rozhodnutí není známo k datu účetní závěrky
- **opravná položka dlouhodobému finančnímu majetku** může být využita například u majetkových účastí, které představují podíly v ovládaných a řízených osobách nebo v účetních jednotkách s podstatným vlivem. Pokud účetní jednotka zjistí k datu účetní závěrky, že došlo k významnému snížení hodnoty svého podílu, je povinna pomocí opravné položky vykázat reálnou výši tohoto podílu.¹⁷

¹⁶ Srov. odst. 4.1., Český účetní standard pro podnikatele č. 005.

¹⁷ Srov. ŠEBESTÍKOVÁ, V., Opravné položky k majetku, *Otázky a odpovědi z praxe*, 2009, roč. 7, č. 9, s. 4.

2.2.2. Opravná položka k zásobám

V praxi se k zásobám opravné položky vytvářejí mnohem častěji než k dlouhodobému majetku. Podkladem pro tvorbu opravné položky je opět výsledek z inventarizace.

V okamžiku pořízení se podle zákona o účetnictví nakoupené zásoby oceňují pořizovacími cenami a zásoby vytvořené vlastní činností vlastními náklady. K datu, k němuž je sestavována účetní závěrka, mají potom účetní jednotky povinnost vzít v úvahu všechna předvídatelná rizika a možné ztráty plynoucí ze zásob. Pokud je cena zásob nižší a má přechodný charakter, je povinností účetní jednotky snížit hodnotu zásob prostřednictvím opravné položky k zásobám.¹⁸

Nejčastějšími důvody pro tvorbu opravné položky k zásobám jsou:

- nadlimitní, nízkoobrátkové, zastaralé zásoby – zde obvykle platí, že čím jsou starší, tím je jejich prodejní cena nižší
- sezónní zboží a jeho následný prodej se slevou
- blížící se datum expirace (např. chemikálie nebo barvy), kdy je nelze použít k původnímu účelu, ale je možné najít další využití nebo je prodat za nižší cenu
- zcizené nebo poškozené zásoby, kdy při uzavírání knih není škoda ještě dořešena
- u výrobků vlastní výroby, zejména podléhají-li delšímu výrobnímu cyklu, se může stát, že ocenění vlastními náklady je vyšší než jejich prodejní cena
- došlo ke zvýšení nákladů nutných k uskutečnění prodeje zásob.¹⁹

Postup účtování

„Tvorba opravných položek k zásobám se účtuje **na vrub** příslušného účtu účtové skupiny 55 - *Odpisy, rezervy, komplexní náklady příštích období a opravné položky provozních nákladů* souvztažně s příslušnými účty účtové skupiny 19 - *Opravné položky k zásobám*. Snížení nebo rozpuštění opravných položek k zásobám se účtuje na vrub příslušných účtů účtové skupiny 19 - *Opravné položky k zásobám* souvztažně ve

¹⁸ Srov. DELOITTE, Jaká je honota vašich zásob., *Účetní zpravodaj*,

<http://www.deloitte.com/view/cs_CZ/cz/služby/audit/6fa72d19eca46210VgnVCM200000bb42f00aRCRD.htm>.

¹⁹ Srov. tamtéž.

prospěch příslušného účtu účtové skupiny **55 - Odpisy, rezervy, komplexní náklady příštích období a opravné položky provozních nákladů**. V případě prodeje zásob se opravná položka k nim vytvořená vyúčtuje ve prospěch příslušného účtu účtové skupiny **55 - Odpisy, rezervy, komplexní náklady příštích období a opravné položky provozních nákladů**²⁰.

V účtové osnově můžeme nalézt následující účty určené pro tvorbu opravných položek k zásobám:

191 - Opravná položka k materiálu

192 - Opravná položka k nedokončené výrobě

193 - Opravná položka k polotovarům vlastní výroby

194 - Opravná položka k výrobkům

195 - Opravná položka ke zvířatům

196 - Opravná položka ke zboží

197 – Opravná položka k zálohám na materiál

198 – Opravná položka k zálohám na zboží

199 – Opravná položka k zálohám na zvířata

Postup stanovení opravné položky musí být popsán ve vnitřní směrnici účetní jednotky.

Příklad možného způsobu stanovení opravné položky k zásobám, konkrétní postup jeho účtování a analýza dopadu do HV je uveden v příkladu č. 2 v kapitole č. 4.2.

2.2.3. Opravné položky k pohledávkám

Opravné položky k pohledávkám se dělí na účetní opravnou položku a na zákonnou opravnou položku. Náklady, které vzniknou vytvořením účetní opravné položky, jsou daňově neúčinné, kdežto tvorba zákonných opravných položek je upravena zákonem o rezervách, a takový náklad je pak nákladem na dosažení, zajištění a udržení příjmů.

²⁰ Odst. 4.2., Český účetní standard pro podnikatele č. 005.

Velmi často se ve vztahu k pohledávkám hovoří pouze o zákonných opravných položkách. Přitom se opomíjí prvořadá úloha účetních opravných položek, a to je reálné ocenění pohledávek k datu účetní závěrky.²¹

Tvorba účetní opravné položky

Účetní OP vytváří účetní jednotka podle interní směrnice na základě toho, že se pohledávka stala rizikovou. Výše opravné položky je odrazem rizika, které plyne z možného neuhrazení pohledávky. Proto se při inventarizaci pohledávek k okamžiku účetní závěrky ověřuje, zda neexistuje riziko spojené s jejich zaplacením.

V praxi narážíme na nepsané pravidlo, které většinou plyne z auditorských přístupů a to, že u pohledávky, která je po splatnosti delší než 180 dní se předpokládá 50% pravděpodobnost její úhrady, u pohledávky po splatnosti delší než jeden rok jde téměř o 100% jistotu nedobytnosti. Tento pohled ovšem nevyklučuje i jinou metodiku tvorby opravné položky, která ale musí být reálně doložena a zdůvodněna a účetní jednotka si ji stanoví ve vnitřním předpisu. Zde je také na místě zmínka o pohledávkách, které jsou vedeny v cizí měně a k nimž jsou vytvářeny opravné položky. V těchto případech se k datu účetní závěrky nejprve zaúčtují kurzové rozdíly k pohledávce, teprve poté se vypočítají a zaúčtují opravné položky k aktuálně oceněné pohledávce. Je nutné si uvědomit, že u dříve vytvořené opravné položky se musí provést její korekce, která je důsledkem změněné výše pohledávky vlivem změny kurzu. Opravné položky k pohledávkám lze tvořit jen k nepromlčeným pohledávkám a výše opravné položky nesmí přesáhnout účetní hodnotu pohledávky, k níž je opravná položka tvořena.²²

Postup účtování

Na příslušném účtu účtové skupiny *39-Opravná položka k zúčtovacím vztahům a vnitřní zúčtování* se účtuje tvorba, snížení a popřípadě zrušení opravných položek k pohledávkám. Na analytických účtech se člení opravné položky vytvořené v souladu

²¹ Srov. ŠEBESTÍKOVÁ, V., Opravné položky k majetku, *Otázky a odpovědi v praxi*, 2009, roč. 7, č. 9, s. 5.

²² Srov. ŠEBESTÍKOVÁ, V., Opravné položky k majetku, *Otázky a odpovědi z praxe*, 2009, roč. 7, č. 9, s. 6.

se zvláštním právním předpisem (např. zákon o rezervách) a ostatní opravné položky k pohledávkám.²³

Souvztažný zápis je proveden na účty účtové skupiny *55-Odpisy, rezervy, komplexní náklady příštích období a opravné položky provozních nákladů v provozní oblasti*.²⁴

U účetních opravných položek je to konkrétně nákladový účet *559-Tvorba a zúčtování opravných položek z provozní činnosti*.

2.3. Daňové opravné položky k pohledávkám

Na rozdíl od účetního pojetí opravných položek je cílem zákona o rezervách (dále i ZoR) umožnit prostřednictvím daňových opravných položek subjektům snížit o vytvořené opravné položky základ daně z příjmů v situaci, kdy pohledávka při svém vzniku znamenala zdanění daného subjektu, čili částečné odstranění daňové nespravedlnosti.²⁵

Tvorba zákonných daňových opravných položek je upravena zákonem o rezervách č. 593/1992 Sb. a pokud je opravná položka tvořena podle tohoto zákona, pak je **nákladem na dosažení, zajištění a udržení příjmů**, tedy daňově účinnou opravnou položkou.

Postup účtování

Účtování je velmi podobné jako u zákonných opravných položek. *Účet 391 by měl být analyticky rozlišen* a tvorba a zvyšování jde na vrub provozních nákladů, snižují a ruší se naopak ve prospěch provozních nákladů, na nákladové straně je pro tyto účely využíván konkrétně *účet 558 - Tvorba a zúčtování zákonných opravných položek v provozní činnosti*.

S daňově uznatelnými opravnými položkami se podrobněji seznámíme v následujících kapitolách.

²³ Srov. odst. 4.4.1., Český účetní standard č. 005.

²⁴ Srov. odst. 3.7.5., Český účetní standard č. 019.

²⁵ BRYCHTA, I., Daňové a účetní souvislosti pohledávek a závazků, *Účetnictví v praxi*, 2009, roč. 13, č. 11, s. 18.

2.3.1. Opravné položky k pohledávkám za dlužníky v insolvenčním řízení

Tyto opravné položky upravuje § 8 ZoR a mohou je tvořit poplatníci daně z příjmů, kteří vedou účetnictví a to do výše rozvahové hodnoty nepromlčených pohledávek přihlášených u soudu ve lhůtě stanovené rozhodnutím soudu o úpadku. Daňově je je možno uplatnit v daňovém období, ve kterém byly přihlášeny. Tvorba opravných položek k pohledávkám, které nebyly přihlášeny u soudu ve stanovené lhůtě, není daňově účinná.²⁶

„Opravné položky se zruší v návaznosti na výsledky insolvenčního řízení nebo v případě, že pohledávku účinně popřel insolvenční správce, věřitel nebo dlužník a zvláštní předpis těmto osobám právo popřít pohledávku přiznává“.²⁷

„Jestliže pominou důvody pro existenci opravné položky vytvořené podle tohoto ustanovení nebo na základě rozhodnutí poplatníka, je možné snížit vytvořenou opravnou položku na úroveň, která by mohla být vytvořena podle ustanovení § 8a. Poplatník pak pokračuje v tvorbě opravné položky podle §8a“.²⁸

Tato právní úprava má pro poplatníka svůj význam zejména tam, kde úpadek dlužníka je natolik velký, že je téměř jisté, že dlužníkovi po ukončení konkurzu žádný majetek nezbude.

2.3.2. Opravné položky k nepromlčeným pohledávkám splatným po 31.12. 1994

Dle § 8a odst. 2 ZoR lze za daňově účinnou OP považovat tvorbu opravné položky k pohledávkám, a to do výše 20% jejich neuhrazené rozvahové hodnoty při splnění následujících podmínek:

- rozvahová hodnota pohledávky nepřesáhne částku 200.000 Kč
- od splatnosti pohledávky uplynulo více než 6 měsíců.²⁹

Vyšší opravné položky než 20% rozvahové hodnoty pohledávek mohou být daňově účinné pouze za předpokladu, že ohledně nich bylo zahájeno rozhodčí, soudní

²⁶ Srov. § 8, odst. 1 zák. č. 593/1992 Sb., o rezervách.

²⁷ Srov. § 8, odst. 2 zák. č. 593/1992 Sb., o rezervách.

²⁸ Srov. § 8 odst. 3 zák. č. 593/1992 Sb., o rezervách.

²⁹ Srov. § 8a, odst. 1 zák. č. 593/1992 Sb., o rezervách.

nebo správní řízení, jehož se poplatník daně z příjmů řádně účastní a řádně a včas činí úkony potřebné k uplatnění jeho práva za podmínky, že od konce sjednané lhůty splatnosti uplynulo více než:

- 12 měsíců, až do výše 33% neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky
- 18 měsíců, až do výše 50% neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky
- 24 měsíců, až do výše 66% neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky
- 30 měsíců, až do výše 80% neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky
- 36 měsíců, až do výše 100% neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky³⁰

Pro pohledávky v hodnotě vyšší než 200.000 Kč mohou být vytvářeny daňově účinné opravné položky jen za předpokladu, že ohledně nich bylo zahájeno rozhodčí, soudní nebo správní řízení, jehož se poplatník daně z příjmů řádně účastní a řádně a včas činí úkony potřebné k uplatnění jeho práva za podmínky, že od konce sjednané lhůty splatnosti uplynulo více než:

- 6 měsíců, až do výše 20% neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky
- 12 měsíců, až do výše 33% neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky
- 18 měsíců, až do výše 50% neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky
- 24 měsíců, až do výše 66% neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky
- 30 měsíců, až do výše 80% neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky
- 36 měsíců, až do výše 100% neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky³¹

Za daňově účinné nelze považovat opravné položky:

- k již odepsaným pohledávkám,
- k pohledávkám vzniklým za společníky, akcionáři, členy družstev a za upsaný vlastní kapitál
- k pohledávkám mezi spojenými osobami vymezenými v zákoně o daních z příjmů.

³⁰ Srov. § 8a, odst. 2 zák. č. 593/1992 Sb., o rezervách.

³¹ Srov. § 8a, odst. 3 zák. č. 593/1992 Sb., o rezervách.

Vytvořené OP se zruší, pokud pominou důvody pro jejich existenci, nebo dojde k promlčení pohledávky, popřípadě nastaly důvody, za nichž se odpis pohledávky považuje za náklad na dosažení, zajištění a udržení příjmů.³²

U tohoto ustanovení je poplatníky nejčastěji využívána možnost vytváření 20% daňově účinné opravné položky k pohledávkám do 200.000 Kč, která není podmíněna soudním vymáháním. Je to převážně z toho důvodu, že soudní vymáhání sebou nese nemalé náklady a navíc není jisté, jestli tato částka bude vymožena.

2.3.3. Opravné položky k „nevýznamným“ pohledávkám

Podle § 8c ZoR lze ve zdaňovacím období jednorázově vytvořit opravou položku až do 100% neuhrazené pohledávky (bez příslušenství) za podmínek:

- rozvahová hodnota pohledávky nepřesáhne 30.000 Kč
- celková hodnota pohledávek vůči témuž dlužníkovi nepřesáhne za zdaňovací období 30.000 Kč
- doba po splatnosti je nejméně 12 měsíců.³³

K pohledávkám, které byly vytvořeny podle těchto pravidel, je poplatník povinen vést samostatnou evidenci.

Bohužel pouze u těchto méně významných pohledávek je česká účetní legislativa k poplatníkovi daně přístupnější a připouští, že pohledávka může být daňově uznatelnou v celé výši i bez zahájení soudního řízení. Je potřeba pozorně sledovat aby, nebylo evidováno těchto pohledávek za stejným dlužníkem ve stejném zdaňovacím období více, aby součet hodnot nepřesáhl stanovených 30.000 Kč.

³² Srov. ŠEBESTÍKOVÁ, V., Opravné položky k majetku, *Otázky a odpovědi z praxe*, 2009, roč. 7, č. 9, s. 6-7.

³³ Srov. § 8c, odst. 3 zák. č. 593/1992 Sb., o rezervách

2.3.4. Opravné položky k pohledávkám z titulu ručení za celní dluh

Opravné položky podle § 8 a 8a zákona o rezervách mohou vytvářet poplatníci daně z příjmů, kteří vedou účetnictví a kteří podle celního zákona ručí za celní dluh, k pohledávkám vzniklým z titulu ručení za celní dluh podle celního zákona.³⁴

„Opravné položky podle odstavce 1 lze vytvářet jen do výše hodnoty pohledávky odpovídající provedené úhradě celního dluhu.“³⁵

„Opravné položky ručitel nemůže vytvářet ze splněné pohledávky z titulu ručení, pokud dluh za dlužníka nesplní v době splatnosti určené celními orgány.“³⁶

Z předchozích informací je zřejmé, že stanovení zákonných opravných položek není úplně jednoduchou záležitostí. Znalostí této problematiky a tvorbou zákonných opravných položek dle daných předpisů si může účetní jednotka výrazně optimalizovat základ daně, proto je v jejím zájmu se touto problematikou zabývat. Pokud se účetní jednotka rozhodne zákonné opravné položky nevytvářet, tak na rozdíl od tvorby účetních opravných položek neporušuje žádný právní předpis.

Jakým způsobem je možné postupovat při stanovování opravných položek k pohledávkám, ať už účetním nebo daňovým, je názorně uvedeno v příkladu č. 3 v kapitole 4.3.

³⁴ Srov. § 8b, odst. 1 zák. č. 593/1992 Sb., o rezervách.

³⁵ § 8b, odst. 2 zák. č. 593/1992 Sb., o rezervách.

³⁶ § 8b, odst. 3 zák. č. 593/1992 Sb., o rezervách .

3. Rezervy

Další významnou účetní, ale i daňovou kategorií, která taktéž souvisí se zásadou opatrnosti, jsou rezervy. Jak již sám název napovídá, jedná se vlastně o určité vyčlenění finančních prostředků na předem známé budoucí potřeby účetní jednotky.

Jedná-li se o tvorbu rezervy na předem stanovené účely za podmínek zákona č. 563/1992 Sb., o rezervách, pak tvorba takovéto rezervy je považována za rezervu daňově uznatelnou.

3.1. Princip a tvorba rezerv

Princip rezervy je to, že vyčleníme určitou část zdrojů na pokrytí budoucí ekonomicky zatěžující události, a v období, kdy tato událost nastane, se této rezervy využije, a to prakticky zkompenzuje náklad vyvolaný touto událostí.

Postup a zásady účtování

O tvorbě rezerv se účtuje ve prospěch příslušného účtu účtové skupiny 45 – *Rezervy* se souvztažným zápisem na vrub příslušného účtu nákladů

- *účetové skupiny 55 – Odpisy, rezervy, komplexní náklady příštích období a opravné položky provozních nákladů, pokud se týkají provozní činnosti,*
- *účetové skupiny 57 – Rezervy a opravné položky finanční nákladů, pokud se týkají finanční činnosti,*
- *účetové skupiny 58 – Mimořádné náklady, například rezerva na restrukturalizaci,*
- *v účetové skupině 59 – Daně z příjmů, převodové účty a rezerva na daň z příjmů, pokud se týkají rezervy na daň z příjmů.*

O použití rezerv nebo jejich zrušení pro nepotřebnost obráceným zápisem než o jeho tvorbě. Analytické účty se vedou podle jednotlivých rezerv.³⁷

Vnitřní předpis

Účetní jednotka ve svém vnitřním předpisu stanoví:

- tituly pro tvorbu rezerv

³⁷ Srov. odst. 4.1., Český účetní standard pro podnikatele č. 004.

- výši rezerv
- způsob jejich vytváření a používání³⁸

Ve vnitřním předpisu by měla být upravena i obecná pravidla, např. kompetenční (kdo rozhoduje o tvorbě a čerpání rezervy, kdo odpovídá za její inventarizaci) apod. Interní předpis je v případě rezerv většinou stanoveným plánem tvorby a čerpání dané rezervy než obecným předpisem.³⁹

Rozdělení rezerv

Podle § 26 odst. 3 zákona o účetnictví se rezervami rozumí

- rezerva na rizika a ztráty
- rezerva na daň z příjmů
- rezerva na důchody a podobné závazky
- technické rezervy
- jiné rezervy podle zvláštních právních předpisů.

Obecná pravidla rozvádí § 57 vyhlášky č 500/2002 Sb., podle něj jsou rezervy určeny k pokrytí budoucích závazků nebo výdajů, u nichž:

- **je znám účel,**
- **je pravděpodobné, že nastanou, avšak zpravidla není jistá částka nebo datum,** k němuž vzniknou.

Dále pak pro rezervy platí že:

- zůstatky rezerv se převádějí do následujícího účetního období
- rezervy nesmějí mít aktivní zůstatek
- rezervy není možné používat k úpravám výše ocenění aktiv
- výše vytvořených rezerv a jejich odůvodněnost je nutné ověřit nejméně při každé inventarizaci.⁴⁰

Podobně jako u opravných položek i u rezerv rozlišujeme opět rezervy zákonné a rezervy účetní. Problematika tohoto odlišného pohledu na rezervy bude popsána v následujících dvou kapitolách. Zde je nutné zmínit, že sice rezervy zákonné a účetní

³⁸ Srov. odst. 3.6., Český účetní standard 004.

³⁹ Srov. DĚRGEL, M., Rezervy na opravy, *Daně a právo v praxi*, 2009, roč.14, č. 7, str. 41.

⁴⁰ Srov. DĚRGEL, M., Rezervy na opravy, *Daně a právo v praxi*, 2009, roč.14, č. 7, str. 41.

rozlišujeme, co se týče jejich vlivu na základ daně, ale způsobem účtování a dopadem do účetního hospodářského výsledku se prakticky neliší.

3.2. Účetní rezervy

Účetní rezervy jsou rezervy, které účetní jednotka tvoří, aby kryla svá rizika, ale jejich tvorba ani následné použití nemají vliv na daňový základ a jsou upraveny pouze legislativou týkající se účetnictví.

Podle účelu členíme účetní rezervy následovně:

Rezerva na rizika a ztráty

Rezerva na rizika a ztráty představuje účetní jednotkou vytvořený zdroj na konkrétní účel či na krytí rizik nebo ztrát z podnikání. Vytváří se v okamžiku, kdy jsou budoucí rizika či ztráty z podnikání známy na základě současných zkušeností podle jednotlivých případů, kde lze tato rizika a ztráty očekávat.

Do této kategorie zařazujeme rezervy na záruční opravy, reklamace, hrozící penále a pokuty, rizika z nevýhodných smluv, možné výdaje vyplývající za ručení za závazky někoho jiného a z probíhajících soudních sporů.⁴¹ V příkladě č. 6 v kapitole č. 5.3. bude prakticky nastíněna rezerva na reklamace.

Rezerva na daň z příjmů

V praxi je často běžné, že účetní jednotka potřebuje dokončit účetní závěrku dříve, než dojde ke konečnému vyčíslení daně z příjmů. Ve chvíli uzavírání knih je znám pouze odhad daně z příjmů, proto nelze daň zaúčtovat klasickým způsobem. I když je tato účetní operace podobná funkci dohadných položek, české účetní předpisy považují tento závazek za rezervu a vyhražují jí samostatnou položku v rozvaze. Pokud vykazuje účetní jednotka k datu účetní závěrky zaplacené zálohy na splatnou daň, jsou tyto zálohy započteny proti rezervě na splatnou daň a rezerva se vykáže ve výši nedoplatku splatné daně. Pokud by snad byly zaplacené zálohy vyšší než očekávaná splatná daň, pak se rezerva nevykazuje a přeplatek se vykazuje v aktivech společnosti

⁴¹ Srov. RYNEŠ, P., *Podvojně účetnictví a účetní závěrka*, s. 179.

jako pohledávka.⁴² Praktický postup zúčtování této rezervy a následné operace s ní související jsou uvedeny v příkladě č. 4. v kapitole č. 5.1.

Rezerva na důchody a podobné závazky

Do této kategorie patří např. rezerva na důchody ze závazku zaměstnavatele k budoucí výplatě důchodů, ale v ČR není tato rezerva příliš rozšířena. V této kategorii se častěji setkáváme s rezervou na nevyčerpanou dovolenou nebo na jubilea.⁴³ Praktické stanovení zúčtování rezervy na nevyplacenou dovolenou je popsáno v příkladu č. 7 v kapitole 5.4.

Rezerva na restrukturalizaci

Tuto rezervu dovoluje ČÚS 004 tvořit výhradně na základě programu restrukturalizace, schváleného orgánem k tomu příslušným podle zvláštního právního předpisu (zákon o insolvenční, popřípadě společníky. Restrukturalizací se rozumí program, který významně mění předmět činnosti účetní jednotky, nebo způsob, kterým je tato činnost prováděna. Zahrnuje zejména:

- **přemístění podnikatelských aktivit, případně uzavření provozu,**
- **utlumení nebo ukončení aktivit.**⁴⁴

Konkrétní tvorba rezervy na restrukturalizaci je uvedena v příkladě č. 5 v kapitole 5.2.

Účetní předpisy ve většině účetních rezerv ponechávají pravidla tvorby a předmětu většinou v kompetenci účetních jednotek. Připomeňme zde opět již několikrát zmíněnou zásadu opatrnosti, kterou je nutné i v tomto případě dodržovat.

3.3. Daňové rezervy

Z hlediska dopadu do základu daně z příjmů je daňově účinná tvorba pouze těch rezerv, které jsou upraveny zákonem o rezervách (dále i ZoR), a jsou tvořeny podle podmínek stanovených tímto předpisem. Dle ZoR rozeznáváme následující tituly daňových rezerv:

⁴² Národní účetní rada, Rezerva na splatnou daň , <<http://www.nur.cz/content/view/20/40>>.

⁴³ Srov. RYNEŠ, P., *Podvojný účetnictví a účetní závěrka*, s. 180.

⁴⁴ Srov. odst. 3.3., Český účetní standard č. 004.

- bankovní rezervy (§ 5 ZoR)
- rezervy pro spořitelní a úvěrní družstva (§ 5a ZoR)
- rezervy v pojišťovnictví (§ 6 ZoR)
- rezervy na opravy hmotného majetku (§ 7 ZoR)
- rezervy na pěstební činnost (§ 9 ZoR)
- rezervy na odbahnění rybníků (§ 10 odst. 1 ZoR)
- rezervy na odstranění důlních škod, resp. sanaci pozemků dotčených těžbou (§ 10 odst. 2 ZoR).

S výjimkou rezervy na opravu hmotného majetku se ostatní typy rezerv omezují na relativně úzký okruh poplatníků. Proto se nadále budu podrobněji zabývat pouze rezervou na opravu hmotného majetku, která se v praxi běžné účetní jednotky vyskytuje nejčastěji.

3.3.1. Rezerva na opravu hmotného majetku

Náklad vzniklý z titulu tvorby rezervy na opravu HM je (za dodržení zákonných podmínek §7 ZoR) nákladem daňově účinným. Proto představuje možnost vytvářet rezervy na opravu hmotného majetku pro mnohé poplatníky významný prostředek optimalizace daně z příjmů a je to také důvod, proč se s touto rezervou v praxi setkáváme nejčastěji.

Rezervu může tvořit

„Rezervu na opravy hmotného majetku, která je výdajem (případně nákladem) na dosažení, zajištění a udržení příjmů, jehož doba odpisování stanovená zákonem o daních z příjmů je pět a více let, mohou vytvářet poplatníci daně z příjmů, kteří:

- mají k hmotnému majetku právo vlastnické nebo jsou organizační složkou státu příslušnou hospodařit s majetkem státu anebo jsou státní organizací příslušnou hospodařit s majetkem státu, pokud tuto rezervu nevytváří nájemce podle písmena b)
- jsou nájemci hmotného majetku na základě smlouvy o nájmu podniku, přičemž k opravám tohoto majetku jsou smluvně písemně zavázáni

- procházejí reorganizací nebo oddlužením podle zvláštního právního předpisu a jejichž vlastnické právo ke hmotnému majetku, k němuž byla rezerva tvořena, nebylo průběhem insolvenčního řízení ani pravomocným ukončením insolvenčního řízení dotčeno.⁴⁵

Zákonnou rezervu lze vytvářet pouze za účelem opravy HM. Určující definice opravy je stanovena v § 47 odst. 2 písm. a vyhlášky č. 500/2002 Sb. provádějící zákon o účetnictví pro podnikatele a pro tyto případy se opravou odstraňují účinky částečného fyzického opotřebení nebo poškození za účelem uvedení do předchozího nebo provozuschopného stavu.

Zákaz tvorby

Rezervu nelze tvořit:

- u majetku určenému k likvidaci
- u majetku, u něhož jde o opravy vzniklé v důsledku škody, či jiné nepředvídatelné události
- u majetku, kde jde o opravy opakující se každý rok
- u majetku, k němuž má vlastnické právo poplatník procházející konkursem a vůči tomuto majetku trvají účinky prohlášení konkursu⁴⁶

Rezervu nelze obecně tvořit na:

- pořízení majetku
- k zamýšlenému technickému zhodnocení majetku
- k majetku v 1. odpisové skupině

Metodika tvorby

Rezerva na opravu se tvoří postupně. Celková výše rezervy přitom vychází z toho, jaký majetek bude předmětem opravy a jaký bude charakter opravy. V praxi se nelze obejít bez výchozího rozpočtu, nebo alespoň kvalifikovaného odhadu nákladů na opravu. Rezerva na opravu se však začíná tvořit několik let před skutečnou realizací

⁴⁵ § 7, odst. 1 zák. č. 593/1992 Sb., o rezervách.

⁴⁶ Srov. § 7, odst. 3 zák. č. 593/1992 Sb., o rezervách.

opravy, proto může být stanovení rozpočtu na budoucí opravu v některých případech komplikované.

Minimální dobou, po kterou je třeba tvořit rezervu, jsou přitom 2 zdaňovací období. Maximální doba tvorby rezervy je stanovena podle typu majetku, resp. jeho zařídění do odpisových skupin:

2. odpisová skupina 3 zdaňovací období

3. odpisová skupina 6 zdaňovacích období

4. odpisová skupina 8 zdaňovacích období

5. a 6. odpisová skupina 10 zdaňovacích období.⁴⁷

Časová tvorba

Podle časové metodiky se rezerva tvoří rovnoměrně a do výše rozpočtovaných nákladů. Předpokladem je tedy rozpočet nákladů na opravu. Výše rezervy ve zdaňovacím období je rovna podílu rozpočtu nákladů na opravu a počtu zdaňovacích období, které uplynou od zahájení tvorby rezervy do odhadovaného termínu zahájení opravy. Zdaňovací období, kdy dojde k zahájení tvorby rezervy, se do doby tvorby rezervy zahrnuje. Předpokládané zdaňovací období zahájení opravy, se do doby tvorby rezervy nezahrnuje. To ostatně plyne z logiky věci, že rezervu začneme tvořit v roce, kdy o její tvorbě rozhodneme a není důvod ji tvořit v roce, kdy opravu zahajujeme, kdy naopak začneme s čerpáním této rezervy.⁴⁸ Časová tvorba a postup účtování je názorně popsána v příkladě č. 8 v kapitole č. 5.5.

Výkonová tvorba

U movitých věcí může být rezerva na opravu jednotlivého hmotného majetku tvořena ve vztahu k objemu jeho výkonu v technických jednotkách; v takovém případě je výše rezervy ve zdaňovacím období rovna součinu podílu rozpočtu nákladů na opravu na jednotku předpokládaného objemu výkonu a součtu objemů skutečných výkonů za zdaňovací období a za předcházející období, pokud nebylo zdaňovacím obdobím. V praxi není tato metoda příliš rozšířená vzhledem k tomu, že je značně

⁴⁷ Srov. § 7, odst. 9 zák. č. 593/1992 Sb., o rezervách.

⁴⁸ Srov. DĚRGEL, M., Rezervy na opravy, *Daně a právo v praxi*, 2009, roč. 14, č. 7, str. 41.

pracná a náročněji se prokazuje.⁴⁹ Praktickou ukázkou využití výkonové metody a jejího zaúčtování popisuje příklad č. 9 v kapitole č 5.5.

Podmínka uložení prostředků na samostatném účtu

Důležitou změnou, s dopady od r. 2009, je zavedení povinnosti skládat finanční prostředky ve výši vytvářené rezervy na zvláštním, samostatném bankovním účtu.

„Ve zdaňovacím období je tvorba rezervy výdajem (nákladem) na dosažení, zajištění a udržení příjmů, pokud budou peněžní prostředky v plné výši rezervy připadající podle odstavců 5 a 7 na jedno zdaňovací období převedeny na samostatný účet v bance se sídlem na území členského státu Evropské unie, který je veden v českých korunách nebo v eurech a je určen výhradně pro ukládání prostředků rezerv tvořených podle tohoto ustanovení (dále jen „samostatný účet“), a to nejpozději do termínu pro podání daňového přiznání. Nebudou-li peněžní prostředky v plné výši rezervy připadající podle odstavců 5 a 7 na jedno zdaňovací období převedeny na samostatný účet nejpozději do termínu pro podání daňového přiznání, rezerva se zruší v následujícím zdaňovacím období. Peněžní prostředky samostatného účtu mohou být čerpány pouze na účely, na které byla rezerva vytvořena.“⁵⁰

Povinnost skládat prostředky na samostatný účet se podle přechodného ustanovení příslušné novely vztahuje na tvorbu těch rezerv, s jejichž tvorbou bylo započato 1. 1. 2009 nebo později. Rezervy, s jejichž tvorbou bylo započato ve zdaňovacím období 2008 nebo dříve, takto omezeny nejsou.⁵¹

Povinnost dodržet plán tvorby a úpravy plánu

Poplatník musí:

- **zahájit opravu nejpozději ve zdaňovacím období následujícím po období, kdy opravu plánoval**
- **dokončit opravu nejpozději v období následujícím po období zahájení opravy.**

Při nedodržení těchto podmínek je stanovena povinnost rezervu (nebo její zůstatek) zrušit (se zvýšením základu daně z příjmů). Výjimkou jsou případy, kdy

⁴⁹ Srov. DĚRGEL, M., Rezervy na opravy, *Daně a právo v praxi*, 2009, roč. 14, č. 7, str. 41.

⁵⁰ Srov. §7 odst. 4 zák. č. 593/1992 Sb., o rezervách.

⁵¹ Srov. DĚRGEL, M., Rezervy na opravy, *Daně a právo v praxi*, 2009, roč. 14, č. 7, str. 47.

k nedodržení časových podmínek dojde zásahem orgánu státní správy nebo samosprávy.⁵²

Poplatník má povinnost sledovat v rámci inventarizace rezerv odůvodněnost výše rezerv a soulad plánu rezerv s reálným vývojem očekávaných nákladů na opravu. Nastane-li skutečnost, která odůvodňuje změnu výše rezervy, je nutné provést úpravu plánu rezerv.⁵³

Každá účetní jednotka musí zvážit, jestli je schopna vyhovět všem podmínkám, které jsou stanoveny, aby mohla daňově uznatelnou rezervu tvořit, důkazní břemeno je vždy na straně poplatníka a poplatník je povinen si tvorbu opravné položky obhájit a řádně zdokumentovat. Pokud však účetní jednotka považuje za vhodné z hlediska rizik a rozložení nákladů tvořit rezervu na opravu hmotného majetku, ale netvoří ji v souladu s podmínkami zákona o rezervách, pak tuto rezervu může vytvářet jako rezervu čistě účetní.

⁵² Srov. §7 odst. 6 zák. č. 593/1992 Sb., o rezervách.

⁵³ Srov. §7 odst. 7 zák. č. 593/1992 Sb., o rezervách.

4. Příklady postupů stanovení a účtování vybraných opravných položek

Jak je patrné teoretická část věnovaná problematice opravných položek a rezerv, má rozsáhlou právní úpravu. Aby byla tato problematika snadněji pochopitelná pro praktické použití, budou v následujících kapitolách výše uvedené teoretické poznatky aplikovány na praktické případy, s kterými se běžná účetní jednotka účtující v podvojném účetnictví může ve své praxi nejčastěji setkat.

Ráda bych zde uvedla, že příklady v kapitolách 4.1., 4.2., 4.3. jsou příklady, zpracované na konkrétních datech nejmenované účetní jednotky a tyto postupy budou v této účetní jednotce také využity. Ostatní příklady jsou čistě modelového charakteru.

4.1. Opravná položka k hmotnému majetku

Nejčastějším příkladem přechodného snížení hodnoty dlouhodobého majetku je jeho předpokládaný prodej za ceny nižší, než je jeho zůstatková hodnota.

Příklad č. 1

Účetní jednotka vlastní ve svém majetku stavy na tkani skleněných vláken v pořizovací hodnotě 7 200 000 Kč. Vzhledem k tomu, že o tyto produkty je na trhu menší zájem a ani výroba těchto výrobků nemá požadovanou ziskovost, účetní jednotka se rozhodla tuto výrobu od června příštího účetního období omezit a to tak, že současně se snížením výroby dojde k nepotřebnosti 5 stavů. Účetní jednotka se průzkumem trhu snažila zjistit, jakou mají tyto stavy tržní hodnotu. Vzhledem k tomu, že situace na trhu není příliš příznivá a poptávka po takto specializovaných strojích není příliš vysoká, předpokládané prodejní ceny stavů budou podstatně nižší, než je jejich zůstatková hodnota. Účetní jednotka tedy musí k datu účetní závěrky vykázat reálnou hodnotu strojů, tj. jejich užitnou hodnotu vyjádřenou odhadovanou budoucí prodejní cenou. K této eliminaci nadhodnocení majetku využije účetní tvorbu opravné položky k hmotnému majetku. Informace o nepotřebném majetku jsou uvedeny v tabulce č. 1.

Tabulka č. 1 – Informace o nepotřebném majetku

Inv. Číslo	Název majetku	Zůst.hodnota k rozv.dni	Měsíční odpis	Předpokládaná prodejní cena
580000015	Tkalcovský stav Dornier	62 560	680	38 000
580000016	Tkalcovský stav Dornier	1 744 395	18 961	576 000
580000017	Tkalcovský stav Dornier	1 744 395	18 961	576 000
580000018	Tkalcovský stav Dornier	83 950	913	40 000
580000019	Tkalcovský stav Dornier	62 560	680	38 000
Celkem		3 697 860	40 194	1 268 000

Zdroj: vlastní zpracování

Z výše uvedených informací je tedy vypočítaná reálná hodnota strojů, zde je potřeba upozornit na skutečnost, že účetní jednotka předpokládá nepotřebnost a prodej tohoto majetku v červnu příštího roku, což prakticky znamená, že účetní jednotka ještě bude tento majetek odepisovat dalších 5 měsíců v následujícím účetním období. Je tedy nutné porovnávat předpokládanou prodejní cenu s předpokládanou zůstatkovou cenou majetku, která bude zahrnovat i tento pětiměsíční odpis. V tomto případě tedy vypočítáme zůstatkovou hodnotu k 31. 5. následujícího účetního období a následně vyčísleme rozdíl k odhadované prodejní ceně. Konkrétní stanovení opravné položky k jednotlivým majetkům je uvedeno v tabulce č. 2.

Tabulka č. 2 – Stanovení opravné položky k hmotnému majetku

Inv. číslo	Název majetku	Zůst.hodnota k rozv. dni	Měsíční odpis	Odhad prod.ceny	Zůst.hodnota k 31.5.	Tvorba OP k rovah.dni
580000015	Tkalcovský stav Dornier	62 560	680	38 000	59 160	21 160
580000016	Tkalcovský stav Dornier	1 744 395	18 961	576 000	1 649 590	1 073 590
580000017	Tkalcovský stav Dornier	1 744 395	18 961	576 000	1 649 590	1 073 590
580000018	Tkalcovský stav Dornier	83 950	913	40 000	79 385	39 385
580000019	Tkalcovský stav Dornier	62 560	680	38 000	59 160	21 160
Celkem		3 697 860	40 194	1 268 000	3 496 885	2 228 885

Zdroj: vlastní zpracování

Z tabulky je patrné, že zůstatková hodnota k 31. 5. je zůstatková hodnota k rozvahovému dni snížena o 5 měsíčních odpisů, následně je tato částka porovnána s odhadem prodejní ceny a výsledná částka je částkou dočasně snížení majetku a tedy i podkladem pro tvorbu opravné položky k majetku.

Účetní jednotka zaúčtuje k rozvahovému dni opravnou položku následovně:

Tabulka č. 3 – Účetní zápis tvorby opravné položky k hmotnému majetku

Popis	Částka	MD	DAL
Opravná položka k HM-stavy	2 228 885	559	092

Zdroj: vlastní zpracování

V následujícím účetním období došlo k prodeji všech výše uvedených strojů za prodejní cenu 1 300 000 Kč. Účetní jednotka tedy provede následující zápisy související s prodejem, vyřazením a čerpáním opravné položky:

Tabulka č. 4 – Účetní zápis – prodej a vyřazení HM, storno opravné položky k HM

Popis	Částka	MD	DAL
Storno opravné položky ke stavům	2 228 885	092	559
Vyřazení majetku z evidence	7 200 000	082	022
Doúčtování zůstatkové ceny	3 496 885	541	082
Prodej stavů na fakturu	1 300 000	311	641

Zdroj: vlastní zpracování

Účetní jednotka opravnou položku k hmotnému majetku zruší, protože prodejem strojů důvody pro trvání opravné položky pominuly. Dále zaúčtuje vyřazení, majetek musí být vyřazen v pořizovací ceně z účtu hmotného majetku (v našem případě 7 200 000 Kč), ale vzhledem k tomu, že nebyl ještě zcela odepsán, tak je proúčtován do výše kumulovaných opravek proti účtu opravek (082). Zbylá částka, tedy zůstatková hodnota majetku, je zúčtována jako dodatečný odpis na účet nákladů na vyřazení majetku (541). Následně je majetek prodán a tedy zaúčtován jako tržba z prodeje majetku proti odběratelům. V tabulce č. 5 je naznačen dopad do hospodářského výsledku účetní jednotky v jednotlivých účetních obdobích.

Tabulka č. 5 – Dopad příkladu č. 1 do HV účetní jednotky

Účetní období	Popis	Celkem	Klasifikace
Účetní období 1	Tvorba opravné položky ke stavům	-2 228 885	snížení HV
Celkem za účetní období 1		-2 228 885	snížení HV
Účetní období 2	Prodej strojů	1 300 000	zvýšení HV
	Storno opravné položky ke stavům	2 228 885	zvýšení HV
	Zůstatková cena DHM (stavů)	-3 496 885	snížení HV
Celkem za účetní období 2		32 000	zvýšení HV

Zdroj: vlastní zpracování

Z tabulky je patrné, že účetní jednotka snížila svůj HV v momentě, kdy stanovila reálnou cenu majetku a snížila hodnotu svého majetku pomocí opravné položky. V následujícím období, kdy došlo k reálnému prodeji a čerpání vytvořené opravné položky, se do hospodářského výsledku projeví pouze rozdíl mezi odhadovanou a realizovanou prodejní cenou. Zde je namístě zdůraznit, že tvorba ani zrušení opravné položky není daňově uznatelným nákladem a je tedy v daňovém přiznání položkou zvyšující (v případě tvorby) nebo snižující (v případě čerpání a rušení) daňový základ.

4.2. Opravná položka k zásobám

Výše stanovení opravné položky je vždy věcí odhadu managementu společnosti. České účetní předpisy nedávají v tomto ohledu přesný způsob jak postupovat a každá účetní jednotka má postup stanoven ve své vnitřní směrnici, příklad směrnice je uveden v příloze č. 2. Velmi často se využívá analýzy pohyblivosti zásob, což bude i v našem případě. V tomto případě je velmi dobré nastavit své požadavky tak, aby informační systémy byly nastaveny tak, aby byly schopné generovat časovou analýzu zásob. Tak tomu je i v následujícím příkladě, kde si opět ukážeme postup stanovení opravné položky i jeho zaúčtování.

Příklad č. 2

Účetní jednotka má k rozvahovému dni na skladě velký objem zásob zboží, je si vědoma toho, že ne všechno zboží je k rozvahovému dni oceněno reálnou hodnotou, a tudíž je

potřeba tuto reálnou hodnotu určit a vytvořit opravnou položku k zásobám. Účetní jednotka má ve své směrnici stanoveno, že vytváří 100% opravnou položku ke zboží, u kterého nebyl pohyb více než 1 rok, 50% opravnou položku ke zboží, které se nepohybovalo více než 6 měsíců.

Společnost tedy podrobně analyzovala zásoby a jejich pohyb za poslední období viz. příloha č. 3, kde byly zjištěny tyto souhrnné skutečnosti:

Tabulka č. 6 – Souhrnná analýza zásob

Hodnota zásob	100% OP-bez pohybu nad 12M	50% OP-bez pohybu nad 6M	Opravná položka celkem
61 033 615	4 694 243	1 432 675	6 126 917

Zdroj: vlastní zpracování

A na základě této analýzy účetní jednotka rozhodla o nepřímém snížení hodnoty zásob, a to vytvořením opravné položky k zásobám v celkové výši 6 126 917 Kč, která byla ve společnosti zaúčtována následovně:

Tabulka č. 7 – Účetní zápis tvorby opravné položky k zásobám

Popis	Částka	MD	DAL
Opravná položka k zásobám	6 126 917	559	196

Zdroj: vlastní zpracování

V lednu následujícího účetního období došlo k ekologické likvidaci části zásob, které byly identifikovány jako neprodejně, a to v celkové hodnotě 3 000 000 Kč, na tyto zásoby byla k rozvahovému dni vytvořena 100% opravná položka, vzhledem k likvidaci je opravná položka k těmto zásobám nepotřebná, a je tedy potřeba její část zrušit.

Společnost tedy zruší opravnou položku ve výši 3 000 000 Kč a ve stejné částce odepíše zásoby k likvidaci, vše provede následujícími účetními zápisy:

Tabulka č. 8 – Účetní zápis likvidace zboží a čerpání opravné položky

Popis	Částka	MD	DAL
Storno opravné položky k zásobám	3 000 000,00	196	559
Likvidace zásob – daň uplatnitelná	3 000 000,00	548	132

Zdroj: vlastní zpracování

Opět si provedeme rekapitulaci vlivu těchto transakcí na hospodářský výsledek (tabulka č. 9). V následující tabulce můžeme vidět, že zásadní dopad do HV je v účetním období, kdy byla opravná položka natvořena. Ve chvíli, kdy je použita, by pak negativní dopad do HV měl být minimální, v tomto případě dokonce žádný.

Tabulka č. 9 – Dopad příkladu č. 2 do HV účetní jednotky

Účetní období	Popis	Celkem	Klasifikace
Účetní období 1	Tvorba opravné položky k zásobám	-6 126 917	snížení HV
Celkem za účetní období 1		-6 126 917	snížení HV
Účetní období 2 - Leden	Storno části opravné položky	3 000 000	zvýšení HV
	Likvidace nepotřebných zásob	-3 000 000	snížení HV
Celkem za Leden účetní období 2		0	bez dopadu

Zdroj: vlastní zpracování

Nesmíme ovšem zapomínat na to, že v dalším účetním období je potřeba opět při inventarizaci zásob provést důkladnou analýzu a na základě této analýzy opravnou položku zrušit či snížit a nebo dotvořit.

4.3. Opravná položka k pohledávkám

S opravnou položkou k pohledávkám se v praxi setkáváme vůbec nejčastěji. Důvodem je i to, že jako jediná opravná položka může být za zákonem stanovených podmínek daňově uznatelnou opravnou položkou, což pro poplatníka znamená optimalizaci základu daně. To ale nic nemění na faktu, že účetní jednotka musí zobrazit ve svém účetnictví reálnou hodnotu svých pohledávek, a to ať už jde o opravnou položku daňově uznatelnou, či nikoli. Jak je tedy možné v praxi postupovat, bude znázorněno na následujícím příkladě.

Příklad č. 3

Účetní jednotka má ve své vnitřní směrnici stanoveno, že bude vytvářet 100% opravnou položku k pohledávkám více jak 1 rok po splatnosti a 50% opravnou položku k pohledávkám více než 6 měsíců po splatnosti. Účetní jednotka se tedy při inventarizaci

zaměří i na podrobnou analýzu svých pohledávek, z které bude patrné, jaké pohledávky jsou po splatnosti a jak dlouho.

Porovnáním dne splatnosti a rozvahového dne u všech pohledávek vyčlenila pro výpočet opravné položky pouze pohledávky nad 6 a 12 měsíců po splatnosti. Vzhledem k tomu, že účetní jednotka měla po splatnosti nad 12 měsíců i pohledávky v cizí měně, je nezbytné provést přepočítání pohledávky k rozvahovému dni a teprve z této částky pak vycházet při stanovení hodnoty opravné položky. V tabulce č. 10 jsou již uvedeny jednotlivé pohledávky, kterých se tvorba opravné položky dotýká, tzn. všechny pohledávky, které jsou po splatnosti více než 6 měsíců. Je zde uvedena výše opravné položky stanovená dle vnitřní směrnice, je zde patrná i hodnota pohledávky po přepočtu k rozvahovému dni při použití kurzu 25,06 Kč/EUR a konečně i vypočtená výše opravné položky ke každé pohledávce.

Tabulka č. 10 – Časová analýza pohledávek pro tvorbu OP k pohledávkám

Název	Faktura č.	Částka fa	Měna	Zaúčt.v CZK	Datum spl.	Rozv. den	Měsíce po spl.	Přepoč.pohl.	OP	OP
GRUPO	22199	874,20	EUR	23 542,21	6.1.2009	31.12.2010	24,13	21 907,45	100%	21 907,45
STEPAN	22218	212 000,00	CZK	212 000,00	26.3.2009	31.12.2010	21,50	212 000,00	100%	212 000,00
VYDRA	22193	8 168,20	CZK	8 168,20	13.3.2009	31.12.2010	21,93	8 168,20	100%	8 168,20
VYDRA	22081	2 722,80	CZK	2 722,80	13.2.2009	31.12.2010	22,87	2 722,80	100%	2 722,80
VYDRA	22082	19 311,40	CZK	19 311,40	15.2.2009	31.12.2010	22,80	19 311,40	100%	19 311,40
VYDRA	22083	99 300,00	CZK	99 300,00	15.2.2009	31.12.2010	22,80	99 300,00	100%	99 300,00
VYDRA	22087	4 194,80	CZK	4 194,80	18.2.2009	31.12.2010	22,70	4 194,80	100%	4 194,80
VYDRA	22115	22 286,40	CZK	22 286,40	28.2.2009	31.12.2010	22,37	22 286,40	100%	22 286,40
Zelenda	22146	25 704,00	CZK	25 704,00	1.12.2009	31.12.2010	13,17	25 704,00	100%	25 704,00
KRÁLÍK	22147	2 975,00	CZK	2 975,00	2.6.2010	31.12.2010	7,07	2 975,00	50%	1 487,50
BORGAS	22220	528,31	EUR	13 408,51	25.9.2009	31.12.2010	15,40	13 239,45	100%	13 239,45
Hajek	22090	120 000,00	CZK	120 000,00	26.10.2009	31.12.2010	14,37	120 000,00	100%	120 000,00
				553 613,32						550 322,00

Zdroj: vlastní zpracování

V tuto chvíli by tedy účetní jednotka mohla zaúčtovat účetní opravnou položku k pohledávkám. V našem případě si je účetní jednotka vědoma možnosti optimalizovat daňový základ, a proto dále prověřuje, jestli některá z pohledávek nesplňuje zákonem stanovené podmínky pro tvorbu daňové opravné položky. Pokud jde o soudní spory, tak soudní spor je veden pouze s firmou Hajek.. V následující tabulce č. 11 je z kalkulována daňová opravná položka.

Tabulka č. 11 – Kalkulace daňové opravné položky

Název	Faktura č.	Měna	Datum spl.	Rozv. den	Měsíce po spl.	Přepoč.pohl.	OP	OP celkem	% Daň uzn.	Zák. možn. Daňové OP
GRUPO	22199	EUR	6.1.2009	31.12.2010	24,13	21 907,45	100%	21 907,45	100%	21 907,45
STEPAN	22218	CZK	26.3.2009	31.12.2010	21,50	212 000,00	100%	212 000,00	0%	0,00
VYDRA	22193	CZK	13.3.2009	31.12.2010	21,93	8 168,20	100%	8 168,20	20%	1 633,64
VYDRA	22081	CZK	13.2.2009	31.12.2010	22,87	2 722,80	100%	2 722,80	20%	544,56
VYDRA	22082	CZK	15.2.2009	31.12.2010	22,80	19 311,40	100%	19 311,40	20%	3 862,28
VYDRA	22083	CZK	15.2.2009	31.12.2010	22,80	99 300,00	100%	99 300,00	20%	19 860,00
VYDRA	22087	CZK	18.2.2009	31.12.2010	22,70	4 194,80	100%	4 194,80	20%	838,96
VYDRA	22115	CZK	28.2.2009	31.12.2010	22,37	22 286,40	100%	22 286,40	20%	4 457,28
Zelenda	22146	CZK	1.12.2009	31.12.2010	13,17	25 704,00	100%	25 704,00	20%	5 140,80
KRÁLÍK	22147	CZK	2.6.2010	31.12.2010	7,07	2 975,00	50%	1 487,50	20%	595,00
BORGAS	22220	EUR	25.9.2009	31.12.2010	15,40	13 239,45	100%	13 239,45	100%	13 239,45
Hajek	22090	CZK	26.10.2009	31.12.2010	14,37	120 000,00	100%	120 000,00	33%	39 600,00
								550 322,00		111 679,42

Zdroj: vlastní zpracování

Je namístě si vysvětlit, jak došla účetní jednotka k tomuto závěru. Účetní jednotka tedy zkoumá každou pohledávku z uvedeného seznamu samostatně a rozhodla o možnosti daňové uplatnitelnosti v souladu se zákonem o rezervách. Daňová opravná položka ve výši 100% byla vytvořena v souladu s § 8c zákona o rezervách – rozvahová hodnota bez příslušenství vůči témuž dlužníkovi nepřesahuje částku 30 000 Kč a je po splatnosti více než 12 měsíců, všechny ostatní podmínky v tomto ustanovení jsou rovněž splněny. Jak je uvedeno výše u pohledávky Hajek, bylo zahájeno soudní řízení a pohledávka je po splatnosti více jak 12 měsíců – proto tedy 33% daňová opravná položka, která je vytvořena v souladu s § 8a odst. 2 písm. a zákona o rezervách. Opravná položka ve výši 20% je tvořena podle § 8a odst. 1 zákona o rezervách – tyto pohledávky jsou po splatnosti více než 6 měsíců a jejich rozvahová hodnota nepřesahuje 200 000 Kč a nebylo u nich zahájeno soudní řízení. U pohledávky Stepan není vytvořena žádná daňová opravná položka, protože zde přesahuje pohledávka 200 000 Kč a nebylo zahájeno soudní ani rozhodčí řízení k jejímu vymáhání, tudíž nesplňuje podmínky pro tvoření daňové opravné položky.

Zjednodušeně lze tedy říci, že účetní jednotka má v tuto chvíli povinnost vytvořit účetní opravnou položku, ale část z této položky je daňově uznatelnou opravnou položkou, rozdělí tedy hodnotu celkově vypočtené opravné položky na dvě části. A to takto: od

celkově vypočtené opravné položky odečteme část daňově uznatelné opravné položky a tento rozdíl bude pak v účetnictví vykázán jako účetní opravná položky. V tomto případě konkrétně:

$$550\ 322 \text{ (celková OP)} - 111\ 679,42 \text{ (daňová OP)} = 438\ 642,58 \text{ (účetní OP)}$$

Je vhodné, aby účetní jednotka rozlišila daňovou a účetní opravnou položku na svých analytických účtech. Účetní zápis bude tedy vypadat následovně:

Tabulka č. 12 – Účetní zápis tvorby opravných položek k pohledávkám

Popis	Částka	MD	DAL
Tvorba účetní opravné položky k pohledávkám	438 642,58	559	391900
Tvorba daňové opravné položky k pohledávkám	111 679,42	558	391100

Zdroj: vlastní zpracování

V únoru následujícího roku došlo k úhradě pohledávky od firmy Hajek v celkové dlužné částce 120 000 Kč. Dále se rozhodla v témže měsíci odepsat pohledávku k firmě Borgas a k firmě Grupo. Společnost postupovala následovně. Prověří, jak byla opravná položka týkající se těchto pohledávek tvořena a zúčtována, a stejným způsobem opravnou položku zruší. V našem konkrétním případě je z tabulky č. 11 zřejmé, že opravné položky k zmíněným pohledávkám byly tvořeny takto:

$$120\ 000 \text{ (celková OP-Hájek)} - 39\ 600 \text{ (daňová OP-Hájek)} = 80\ 400 \text{ (účetní OP)}$$

$$21\ 907,45 \text{ (celková OP GRUPO)} = 21\ 907,45 \text{ (daňová OP v plné výši)}$$

$$13\ 239,45 \text{ (celková OP BORGAS)} = 13\ 239,45 \text{ (daňová OP v plné výši)}$$

Jak bude účetní jednotka postupovat ve svém účetnictví, je zobrazeno v následující tabulce č. 13.

Tabulka č. 13 – Účetní zápis uhrazení a odpis pohledávky, čerpání OP k pohledávkám

Popis	Částka	MD	DAL
Storno účetní opravné položky k pohledávkám	80 400	391900	559
Storno daňové opravné položky k pohledávkám	74 800,90	391100	559
Přijatá úhrada faktury	120 000	221	311
Odpis pohledávky - daňově uznatelné	35 200,9	546	311

Zdroj: vlastní zpracování

V následující tabulce je zrekapitulován vliv těchto účetních operací na hospodářský výsledek účetní jednotky.

Tabulka č. 14 – Dopad příkladu č. 3 do HV účetní jednotky

Účetní období	Popis	Celkem	Klasifikace
Účetní období 1	Tvorba účetní opravné položky k pohledávkám	-438 643	snížení HV
	Tvorba daňové opravné položky k pohledávkám	-111 679	snížení HV
Celkem za účetní období 1		-550 322	snížení HV
Účetní období 2 – Únor	Storno části účetní opravné položky k pohledávkám	80 400	zvýšení HV
	Storno části daňové opravné položky k pohledávkám	74 800,90	zvýšení HV
	Odpis pohledávky-daňově uznatelné	- 35 200,9	snížení HV
Celkem za Leden účetní období 2		120 000	zvýšení HV

Zdroj: vlastní zpracování

V účetním období, kdy byla opravná položka vytvořena, došlo k největšímu dopadu do hospodářského výsledku účetní jednotky. V následujícím účetním období pak odpis pohledávky neměl žádný vliv na hospodářský výsledek, protože byl plně kryt vytvořenou opravnou položkou a jejím čerpáním. Rozpuštění opravné položky ve výši uhrazené rizikové pohledávky v hodnotě 120 000 Kč pak znamenala pro účetní jednotku zvýšení hospodářského výsledku vlivem výnosu z rozpuštění opravné položky ve výši 120 000 Kč (riziko se nepotvrdilo-pohledávka byla uhrazena).

Pokud se na dané případy podíváme z pohledu daně z příjmů, tak tvorba ani zrušení účetní opravné položky nejsou daňově uplatnitelným nákladem (popř. výnosem). Budou tedy figurovat jako položky, které v případě tvorby zvyšují a v případě čerpání či rušení snižují základ daně. Tvorba i zrušení daňové položky je pro účetní jednotku daňově relevantní. Nutno také podotknout, že pokud by účetní jednotka daňovou opravnou

položku netvořila, tak by ani odpis pohledávky nemohl být považován za daňový. Pokud se chce účetní jednotka chovat hospodárně a optimalizovat svůj daňový základ, je nutné se analýzou pohledávek k rozvahovému dni vždy podrobně zabývat. Zvýšenou pozornost musí věnovat také účetní jednotka promlčení pohledávky, protože opravné položky lze vytvářet pouze k nepromlčeným pohledávkám a proto by OP měla být natvořena a pohledávka odepsána ještě před jejím promlčením.

I zde je na místě známé pravidlo, že k rozvahovému dni je vždy nutné posoudit výši a odůvodněnost natvořené opravné položky a na základě této inventarizace opravnou položku snížit, zrušit nebo dotvořit. Zvýšenou pozornost pak věnovat pohledávkám v zahraniční měně a vycházet vždy z přepočtené rozvahové hodnoty (kurzem ČNB k rozvahovému dni).

5. Příklady postupů stanovení a účtování vybraných rezerv

Protože jsme v tržním mechanismu, tak i podnikání provází riziko a nejistota. Je-li si účetní jednotka vědoma budoucího rizika nebo ztráty, které by mohly významně ovlivnit budoucí hospodářské výsledky, měla by přikročit k tvorbě rezerv.

Možnosti stanovení, postupy účtování a vliv na hospodářský výsledek při tvorbě a čerpání vybraných rezerv jsou prakticky popsány v následujících příkladech.

5.1. Rezerva na daň z příjmů

Ne všechny účetní jednotky mají k datu účetní závěrky připraveno daňové přiznání a tedy provedenou finální kalkulaci daně z příjmů. Aby tedy byl co nejpřesněji vyčíslen disponibilní zisk, tak účetní jednotka co nejpřesněji odhadne výši splatné daně. V takovém případě se jedná o rezervu na daň z příjmů, ve které jsou popřípadě započteny zaplacené zálohy na daň z příjmů.

Příklad č. 4

Účetní jednotka uzavírá své účetní knihy dříve, než je provedeno a podáno daňové přiznání. Aby mohla uzavřít účetní knihy a co nejdříve vyčíslit míru svého disponibilního zisku, vytvoří účetní jednotka rezervu na daň z příjmů. Předpokládaná daňová povinnost účetní jednotky je 250 000 Kč. Účetní jednotka zaplatila zálohy na daň v celkové výši 200 000 Kč. Tuto částku eviduje na účtu 341 – Daň z příjmů. Jednotlivé účetní případy, které budou provedeny, jsou následující:

Tabulka č. 15 – Účetní zápis tvorby rezervy na daň z příjmů

Popis	Částka	MD	DAL
Tvorba rezervy na daň z příjmů	250 000,00	599	453
Zaplacené zálohy-převod na rezervu	200 000,00	453	341

Zdroj: vlastní zpracování

Účetní jednotka tedy nejdříve vytvořila rezervu na daň z příjmů ve vypočtené výši, následně ji snížila o zaplacené zálohy, které byly původně evidovány na pohledávkách k dani z příjmů. Započtením s rezervou byla tedy pohledávka na daň z příjmů nulová

a celková výše rezervy 50 000 Kč. Náklady na daň z příjmů byly tedy vykázány v celkové výši 250 000 Kč.

V následujícím období bylo sestaveno řádné daňové přiznání, v němž byla vyčíslena daň z příjmů ve výši 275 000 Kč, po odpočtu zaplacených záloh činila splatná daň 75 000 Kč. Účetní jednotka splatnou daň uhradila z bankovního účtu. Účetní jednotka tedy provede následující účetní případy:

Tabulka č. 16 – Účetní zápis vyčíslené splatné daně její úhrady a zrušení rezervy

Popis	Částka	MD	DAL
Splatná daň z příjmů po odpočtu záloh	75 000,00	591	341
Storno rezervy na daň z příjmů	50 000,00	453	599
Zaplacení splatné daně	75 000,00	341	221

Zdroj: vlastní zpracování

V následujícím účetním období po vyčíslení daňové povinnosti byla tedy rezerva na daň z příjmů zrušena a zaúčtována splatná daň po odpočtu záloh z daňového přiznání. Následně byla záloha na daň z příjmů zaplacená.

V následující tabulce č. 17 je vyčísleno, jak předcházející účetní transakce ovlivní výsledek hospodaření v jednotlivých účetních obdobích. Je patrné, že k významnému snížení hospodářského výsledku došlo v období, kdy byla rezerva tvořena. V následujícím účetním období je již hospodářský výsledek ovlivněn pouze rozdílem odhadované daně z příjmů a skutečnosti.

Tabulka č. 17 – Dopad příkladu č. 4 do HV účetní jednotky

Účetní období	Popis	Celkem	Klasifikace
Účetní období 1	Tvorba rezervy na daň z příjmů	-250 000	snížení HV
Celkem za účetní období 1		-250 000	snížení HV
Účetní období 2	Zúčtování splatné daně podle daňového přiznání	-75 000	snížení HV
	Storno rezervy na daň z příjmů	50 000	zvýšení HV
Celkem účetní období 2		-25 000	snížení HV

Zdroj: vlastní zpracování

Pokud by účetní jednotka měla k datu účetní závěrky připraveno daňové přiznání, v tomto případě se má za to, že závazek je dostatečně přesný a nejednalo by se tedy o rezervu, ale o závazek k dani z příjmů.

5.2. Rezerva na restrukturalizaci

Rezerva na restrukturalizaci je dalším projevem zásady opatrnosti, není v České republice daňově účinná. Smí být vytvářena jen v souvislosti s programem restrukturalizace a nesmí být použita na žádné náklady, které by souvisely s pokračujícími tedy nezměněnými aktivitami účetní jednotky, což si následně ukážeme na příkladu č. 5.

Příklad č. 5

Společnost se rozhodla, že v příštím roce přemístí své aktivity a změní obor své činnosti, současně s tím dojde k utlumení části aktivit, což bude znamenat i propuštění části zaměstnanců. Účetní jednotka očekává v příštím účetním období tyto náklady:

náklady na odstupné a další nákl. spojené s restrukturalizací ve výši 800 000 Kč

dále předpokládá náklady na propagaci ve výši 50 000 Kč

náklady na přeškolení některých zaměstnanců ve výši 30 000 Kč

Na náklady na propagaci a přeškolení zaměstnanců není možné tvořit rezervu na restrukturalizaci, a proto účetní jednotka vytvoří rezervu pouze na přímé náklady spojené s restrukturalizací, a to je v tomto případě rezerva ve výši 800 000 Kč a to takto:

Tabulka č. 18 – Účetní zápis tvorby rezervy na restrukturalizaci

Popis	Částka	MD	Dal
Rezerva na restrukturalizaci	800 000	584	459

Zdroj: vlastní zpracování

Náklady na restrukturalizaci jsou považovány za mimořádnou událost, a proto je zde použit nákladový účet 584 - Tvorba a zúčtování mimořádných rezerv.

V následujícím účetním období byly vykázány skutečné náklady na restrukturalizaci ve výši 760 000 CZK, což vedlo k následujícím účetním případům:

Tabulka č. 19 – Účetní zápis uskut. nákladů a zrušení rezervy na restrukturalizaci

Popis	Částka	MD	Dal
Přímé náklady na restrukturalizaci (faktura)	760 000	588	321
Storno rezervy na restrukturalizaci	800 000	459	584

Zdroj: vlastní zpracování

Náklady na restrukturalizaci byly v účetní jednotce zaúčtovány do mimořádných nákladů a současně s tím došlo ke zrušení rezervy. Rezerva na restrukturalizaci není daňově relevantní, a tedy její tvorba patří mezi položky zvyšující a její zrušení mezi položky snižující základ daně. Dopad do hospodářského výsledku v jednotlivých obdobích je vidět v následující tabulce:

Tabulka č. 20 – Dopad příkladu č. 5 do HV účetní jednotky

Účetní období	Popis	Celkem	Klasifikace
Účetní období 1	Tvorba rezervy na restrukturalizaci	-800 000	snížení HV
Celkem za účetní období 1		-800 000	snížení HV
Účetní období	Storno rezervy na restrukturalizaci	800 000	zvýšení HV
	Uskutečněné náklady na restrukturalizaci	-760 000	snížení HV
Celkem účetní období 2		40 000	zvýšení HV

Zdroj: vlastní zpracování

5.3. Rezerva na reklamace

Rezerva na záruční opravy je čistě účetní rezervou a řadí se mezi ostatní rezervy. Tato rezerva je obvykle tvořena na základě zkušeností firmy s reklamacemi z minulých let. Jeden z možných postupů stanovení je popsán v příkladě č. 6.

Příklad č. 6

Firma vyrábějící skleněné vlákno bude podle své vnitřní účetní směrnice vytvářet rezervu na reklamace, které se zpravidla vyskytují do jednoho roku po prodeji. Na základě analýzy z minulých let vychází z toho, že částka spojená s náklady na reklamace činila 1,2% z tržeb. V daném účetním období firma vytvořila tržby v celkové hodnotě 250 000 000. V následujícím účetním období představovaly uznané reklamace celkové náklady ve výši 2 950 000 Kč.

Účetní jednotka nejdříve stanoví výši rezervy a následně ji zaúčtuje.

$$1,2\% \times 250\,000\,000 = 3\,000\,000 \text{ Kč}$$

Tabulka č. 21 – Účtování tvorby rezervy na reklamace

Popis	Částka	MD	Dal
Rezerva na reklamace	3000000	554	459

Zdroj: vlastní zpracování

Vzhledem k tomu, že firma vyrábí výrobky, které ze své povahy není možné přepracovávat, tak v případě uznané reklamace vystavuje zákazníkovi dobropis na uznanou částku. V následujícím účetním období představovaly uznané reklamace celkové náklady ve výši 2 950 000 Kč - v této výši byly vystaveny dobropisy odběratelům. V tomto období byly v účetní jednotce provedeny tyto účetní zápisy:

Tabulka č. 22 – Účetní zápis uznaných reklamací a zrušení rezervy na reklamace

Popis	Částka	MD	Dal
Skutečné náklady na reklamace	2950000	601	311
Storno rezervy na reklamace	3000000	459	554

Zdroj: vlastní zpracování

Tvorba i čerpání rezervy na reklamace nejsou daňově uznatelným nákladem, takže opět platí, že tvorba je položkou zvyšující základ daně a čerpání je položkou snižující základ daně. Z účtování je patrné, že náklady na reklamace tvořily vystavené dobropisy a ve skutečnosti jde tedy o snížení tržeb. V následující tabulce je znázorněn dopad do hospodářského výsledku účetní jednotky v jednotlivých obdobích.

Tabulka č. 23 – Dopad příkladu č. 6 do HV účetní jednotky

Účetní období	Popis	Celkem	Klasifikace
Účetní období 1	Tvorba rezervy na reklamace	-3 000 000	snížení HV
Celkem za účetní období 1		-3 000 000	snížení HV
Účetní období 2	Skutečné náklady na reklamace	3 000 000	snížení HV
	Storno rezervy na reklamace	-2 950 000	zvýšení HV
Celkem účetní období 2		50 000	zvýšení HV

Zdroj: vlastní zpracování

Opět vidíme, že účetní jednotka vytvořila rezervu v období, kdy si byla vědoma možného rizika, a eliminovala tak dopad do hospodářského výsledku v období, kdy k vlastním nákladům na reklamace došlo.

5.4. Rezerva na nevyčerpanou dovolenou

Další čistě účetní rezerva, která by měla být zachycena v účetnictví k rozvahovému dni, je rezerva na nevyčerpanou dovolenou. Podstatou je, že zde v účetním období vznikl závazek poskytnout zaměstnancům dovolenou. S ohledem na princip opatrnosti je tedy nutné tento potenciaální závazek zachytit v účetnictví.

Příklad č. 7

Účetní jednotka má ve své vnitřní směrnici uvedeno, že vytváří rezervu na nevyčerpanou dovolenou včetně zdravotního a sociálního pojištění na základě analýzy nevyčerpané dovolené ke dni, kdy sestavuje účetní závěrku. Výše je určena na základě podkladů ze mzdového oddělení. Výpočet je proveden, tak, že u každého pracovníka je vyčíslena výše nevyčerpané dovolené v Kč, která se odvíjí od jeho průměrné mzdy. Součet těchto jednotlivých částek pak tvoří nevyčerpanou dovolenou za účetní jednotku, v tomto případě jde o částku 355 600 Kč. Účetní jednotka povýší tuto částku o zdravotní a sociální pojištění, protože se jedná o náklady související s touto nevyplacenou dovolenou. Výše zdravotního a sociálního pojištění je 34% z nákladů na nevyčerpanou dovolenou, což je 120 904 Kč. Účetní jednotka tedy zaučtuje rezervu na nevyčerpanou dovolenou ve výši 476 504 Kč, a to takto:

Tabulka č. 24 – Účetní zápis tvorby rezervy na nevyčerpanou dovolenou

Popis	Částka	MD	Dal
Rezerva na nevyčerpanou dovolenou	476 504	554	459

Zdroj: vlastní zpracování

Velmi často se v praxi tato rezerva nerozpouští postupně tak, jak je nevyčerpaná dovolená čerpána, ale většina účetních jednotek provádí opět revizi této rezervy novou analýzou k rozvahovému dni následujícího období. Na základě této nové analýzy rezervu dotvoří (stejným účetním zápisem jako v tabulce 24), anebo poníží, což bude provedeno obráceným zápisem. Rezerva na nevyčerpanou dovolenou opět není daňově relevantním nákladem.

5.5. Daňově účinná rezerva na opravu hmotného majetku

Daňově uznatelným nákladem, který sníží základ daně společnosti, je při splnění zákonných podmínek i tvorba rezervy na opravu hmotného majetku, a proto je ve společnostech poměrně často využívána. V následujících případech je popsána jak časová, tak i výkonová tvorba opravné položky.

Časová tvorba

Příklad č. 8

Účetní jednotka je vlastníkem budovy a rozhodla se vytvářet rezervu na opravu střechy a fasády této budovy. Rezerva bude tvořena po čtyři účetní období a v pátém roce bude zahájena oprava. Celkový rozpočet stavební firmy na tuto opravu činí 2 000 000 Kč. V pátém roce účetní jednotka zahájila opravu, která byla v témže roce dokončena, skutečné náklady činily 2 050 000 Kč. Účetní jednotka ukládala peněžní prostředky ve výši vytvořené rezervy do termínu pro podání daňového přiznání do banky na zvláštní účet rezerv.

Účetní jednotka bude tedy postupovat následovně. Využije rovnoměrnou tvorbu, která vychází z délky trvání tvorby rezervy, a určí si roční tvorbu rezervy.

Hodnota opravy 2 000 000 / 4 roky = 500 000 Kč

Účetní jednotka tedy provede ve svém účetnictví následující účetní operace. V tabulce č. 25 je zachycen i vliv na základ daně. Vzhledem k tomu, že všechny zákonem stanovené podmínky byly splněny, je tvorba rezerv považována za daňově uznatelný náklad.

Tabulka č. 25 – Účetní zápis – tvorba rezervy na opravu HM

Účetní obd.	Popis	Částka	MD	Dal	Vliv na základ daně
1	Rezerva na opravu (1/4) rozpočtu	500 000	552	451	-500 000
2	Rezerva na opravu (1/4) rozpočtu	500 000	552	451	-500 000
3	Rezerva na opravu (1/4) rozpočtu	500 000	552	451	-500 000
4	Rezerva na opravu (1/4) rozpočtu	500 000	552	451	-500 000
5	Skutečné náklady na opravu	2 050 000	511	321	-2 050 000
5	Storno rezervy na opravu	2 000 000	451	552	2 000 000

Zdroj: vlastní zpracování

V tabulce č. 26 můžeme srovnat dopad do hospodářského výsledku v jednotlivých obdobích uvedeného případu, pro názornost je také vyčísleno, jak by to vypadalo, kdyby účetní jednotka rezervu netvořila.

Tabulka č. 26 – Dopad příkladu č. 8 do HV účetní jednotky

Účetní období	Při tvorbě rezervy	Při netvorbě rezervy
1	-500 000	0
2	-500 000	0
3	-500 000	0
4	-500 000	0
5	-50 000	-2 050 000

Zdroj: vlastní zpracování

Účetní jednotka si postupnou tvorbou rezervy rozložila nákladové zatížení do jednotlivých účetních období a eliminovala velké jednorázové snížení hospodářského výsledku v jednom účetním období, což by se stalo, kdyby rezervu netvořila.

Výkonová tvorba

Příklad č. 9

Účetní jednotka koupila lis na výrobu plastových vylisků. Dle uvedení výrobce by ke generální opravě lisu mělo dojít po vyrobení 5 milionů vylisků. Generální oprava tohoto stroje se dle dostupných informací od servisní společnosti odhaduje na 1 000 000 Kč. Po dosažení stanoveného objemu výrobků byla provedena oprava v celkové hodnotě 960 000 Kč. Účetní jednotka ukládala peněžní prostředky ve výši vytvořené rezervy do termínu pro podání daňového přiznání do banky na zvláštní účet rezerv.

Společnost využila pro výpočet následujícího vzorce:

$$\text{Roční rezerva na opravy} = \frac{\text{předpokládané náklady na opravu}}{\text{odhadovaný objem výkonů do opravy}} \times \text{skutečný objem výkonů v daném roce}$$

V jednotlivých účetních obdobích bylo vyrobeno následující množství vylisků, s použitím výše uvedeného vzorce byla stanovena výše rezerv tak, jak je uvedeno v tabulce č. 27.

Tabulka č. 27 – Kalkulace rezervy k hmotnému majetku výkonovou metodou

Účetní období	Vyrobené množství	Tvorba rezervy
1	1 100 000	220 000
2	1 250 000	250 000
3	1 260 000	252 000
4	1 290 000	258 000
Celkem	4 900 000	980 000

Zdroj: vlastní zpracování

Vzorec po dosazení například pro účetní období 1 by v tomto případě vypadal takto:

$$\text{Rezerva pro účet. období 1} = \frac{1\,000\,000}{5\,000\,000} \times 1\,100\,000 = 220\,000$$

V souvislosti s tímto případem proběhnou v účetní jednotce následující účetní případy:

Tabulka č. 28 – Účetní zápis – tvorba rezervy na opravu HM

Účetní obd.	Popis	Částka	MD	Dal
1	Rezerva na opravu	220 000	552	451
2	Rezerva na opravu	250 000	552	451
3	Rezerva na opravu	252 000	552	451
4	Rezerva na opravu	258 000	552	451
5	Skutečné náklady na opravu	960 000	511	321
5	Storno rezervy na opravu	980 000	451	552

Zdroj: vlastní zpracování

Stejně jako v předchozím případě je tvorba této rezervy považována za daňovou, protože účetní jednotka dodržela zákonem stanovené podmínky.

Společnost tvorbou rezervy zatížila svůj výsledek hospodaření rovnoměrně a vyhnula se tak jednorázovému velkému zatížení hospodářského výsledku v roce provedení opravy, kdy je dopadem pouze rozdíl mezi předem stanoveným rozpočtem a vytvořenou rezervou. Dopad do hospodářského výsledku účetní jednotky je patrný z tabulky č. 29.

Tabulka č. 29 – Dopad příkladu č. 9 do HV účetní jednotky

Účetní období	Dopad do HV	Klasifikace
1	-220 000	snížení HV
2	-250 000	snížení HV
3	-252 000	snížení HV
4	-258 000	snížení HV
5	20 000	zvýšení HV

Zdroj: vlastní zpracování

Stejně jako v předchozím případě je tvorba této rezervy považována za daňovou, opět účetní jednotka dodržela zákonem stanovené podmínky, liší se pouze rozdílnou metodou stanovení výše rezervy. V praxi je za nevýhodu této metody považována větší pracnost, nutná evidence výkonů a také fakt, že výpočet může být proveden až na konci účetního období, kdy je znám objem výkonů. Na druhou stranu je však rezerva tvořena přesněji a po tolik období, než je oprava skutečně zahájena.

6. Shrnutí a doporučení

Z předcházejících kapitol je zřejmé, že **problematika opravných položek a rezerv je poměrně rozsáhlá a její úprava není omezena pouze na jeden právní předpis**. Je nutné se seznámit jak se zákonem o účetnictví, tak s jednotlivými účetními standardy a v neposlední řadě i se zákonem o rezervách, který upravuje tvorbu opravných položek a rezerv s ohledem na zákon o daních z příjmů. Tvorba a účtování opravných položek a rezerv není denní (rutinní) záležitostí účetní jednotky, a proto je nutné připomenout, že každá účetní jednotka je povinna dodržovat obecně uznávané zásady účetnictví. Mezi tyto zásady patří **zásada opatrnosti a zásada věrného a poctivého zobrazení**. Přesně tyto dvě zásady jsou důvodem, proč je účetní jednotka povinna, pokud k tomu jsou dány důvody, opravné položky a rezervy tvořit.

Důvody pro tvorby opravných položek nastanou tehdy, pokud je při inventarizaci zjištěno, že rozvahová hodnota majetku je vyšší než jeho hodnota k rozvahovému dni. Opravná položka pak je korekcí tohoto majetku směrem dolů (vždy strana DAL), snižuje nám tedy hodnotu majetku. Používá se pouze pro dočasné snížení majetku, nikdy nemůže být použita pro jeho zvýšení. Snížení hodnoty majetku je nákladem a v okamžiku tvorby tedy snižuje výsledek hospodaření dané jednotky. Opravné položky lze vytvářet prakticky ke všem druhům majetku kromě peněz a cenin. V okamžiku, kdy pomine důvod pro vytvoření opravné položky, účetní jednotka opravnou položku rozpustí obráceným zápisem.

V dnešní konkurenci je nutné hledět dopředu a předvídat možný ekonomický vývoj i s jeho riziky nebo budoucími většími výdaji. **Rezervy jsou nástrojem, kterým je možné zobrazit budoucí rizika**, i když neznáme jejich přesnou výši, ale je tu důvodný předpoklad, že v budoucnu nastanou. O tvorbě rezerv většinou rozhoduje management účetní jednotky samostatně, a proto je potřeba, aby této problematice byla v účetní jednotce věnována dostatečná pozornost. Jedině tím, že účetní jednotka hledí do budoucna a zváží všechna svá potencionální rizika a možné budoucí závazky, může pružně reagovat na změny a dobře řídit tok svých finančních prostředků.

Na příkladech je dostatečně demonstrováno, jak **tvorba a čerpání rezerv nemalým způsobem ovlivňuje hospodářské výsledky podniku** v jednotlivých letech. V zásadě platí pro opravné položky i rezervy, že k významnému zatížení hospodářského výsledku dochází v roce jejich tvorby, což eliminuje dopad v roce, kdy je opravná položka použita nebo plánovaná událost nastane.

Při studiu dostupných materiálů o rezervách by se na první pohled mohlo zdát, že účetní legislativa dává účetní jednotce možnost rezervy vytvářet, nikoli však povinnost. Česká účetní legislativa, totiž **výslovně nestanovuje**, že je povinností účetní jednotky **tvořit rezervy v daných konkrétních případech**. Tato povinnost vyplývá pouze z obecně uznávaných účetních zásad. V tomto případě bych se přikláněla ke konkrétnějšímu vymezení rezerv v české účetní legislativě. Auditované účetní jednotky většinou této povinnosti dostojí samy, anebo pod tlakem auditora, který tím podmiňuje vydání příznivé auditorské zprávy. Některé účetní jednotky, které auditu nepodléhají, nepřikládají této problematice zásadní význam. Pak ale při poskytování informací o účetní jednotce dochází ke zkreslení. Následné hodnocení výkonnosti účetních jednotek a jejich srovnání na základě poskytovaných informací je zavádějící.

Nemalá pozornost je v kapitolách také věnována **daňově účinným opravným položkám a rezervám**. Tady nezbyvá jen zkonstatovat, že pokud chce být účetní jednotka správný hospodář, tak se snaží o optimalizaci základu daně, a proto je nutné této problematice dobře rozumět a monitorovat všechny změny, které s touto problematikou souvisí.

Dle mého názoru je **legislativa daňové uznatelnosti velmi komplikovaná**, obzvláště co se týká daňově uznatelných opravných položek. V dnešní době je vymáhání pohledávek poměrně komplikovanou a hlavně drahou záležitostí, a proto bych zde doporučovala dobře zvážit, jestli se pouštět do jednotlivých soudních sporů. Nejdříve je zde potřeba porovnat náklady na právníky a soudní řízení a následně i exekuční poplatky a na druhé straně i reálnou možnost z dlužníka tento dluh vymoci. Zde je na místě zjistit si i dlužníkovu finanční situaci dříve, než se do vymáhání vůbec pustíme. Pokusit se dopředu odhadnout, jestli daňová uznatelnost opravné položky související se zahájením soudního řízení přinese účetní jednotce větší profit než náklady vynaložené na toto soudní vymáhání. Svým způsobem je tedy daňová uznatelnost opravných položek pro poctivě smýšlející účetní jednotky nespravedlivá, protože účetní jednotka v dobré víře poskytla plnění, za které ne svou vlastní vinou neobdržela úhradu, pravděpodobně ji ani v budoucnu neobdrží, a přesto z tohoto plnění byla nucena zaplatit jak daň z přidané hodnoty, tak daň z příjmů. Na jedné straně, pokud se jedná o malé částky do 30.000 Kč od jednoho odběratele, je česká účetní legislativa ochotna uznat tuto částku daňově účinnou celou bez zahájení soudního řízení. Na straně druhé jakmile dlužná částka převýší tuto hranici, je nutné vynaložit nemalé finanční prostředky na vymáhání, aby daňové uznatelnosti mohlo být dosaženo.

Tvorba opravných položek a rezerv není pouze na rozhodnutí účetního nebo finančního oddělení dané účetní jednotky, zde doporučuji **spolupráci jak s jednotlivými odděleními, tak spolupráci s managementem** dané účetní jednotky. Zásadní znalosti a sledování změn v této oblasti patří určitě do kompetence finančního (účetního) oddělení. Těmito kompetentními pracovníky budou tvořeny **vnitřní účetní předpisy pro tvorbu opravných položek**. Zde bude konkrétně popsáno, za jakých podmínek se opravná položka či rezerva vytváří a kdo je povinen tyto podmínky prověřit, kdy, jak často a jakým způsobem.

Doporučuji, aby účetní jednotka dbala na **správný tok informací, vzájemná informovanost** o potížích s pomalu obrátkovými zásobami, budoucími kroky firmy, například plánovaná likvidace ještě neodepsaného hmotného majetku, je naprostou nutností. Bez této provázanosti nemůže být účetnictví správné a pravdivé. Pracovníci údržby ani výrobní ředitel, kteří se mezi sebou dohodli na likvidaci hmotného majetku v příštím účetním období, velmi často nemají znalosti z české účetní legislativy, takže často netuší, že nastal důvod pro vytvoření opravné položky. Pokud se tato informace nedostane ke kompetentním pracovníkům, tak k vytvoření opravné položky v účetní jednotce nedojde.

U rezerv je tato **komunikace** o to nutnější, protože **tvorba rezerv je skoro vždy na zvážení managementu**, vychází z dobře stanovených plánů, management musí vědět, co chce v budoucnu dělat, kam směřuje, kde a jaká jsou rizika. Doporučuji najít odpovědi na otázky typu: čekají nás velké zatěžující výdaje s opravami, plyne nám nějaké riziko z již uzavřených dlouhodobých smluv, čeká nás restrukturalizace výroby, jaké částky ročně souvisí se záručními opravami? Všechny zjištěné informace by pak měly být dobře komunikovány a diskutovány a následně všechna tato rizika promítnuta do účetnictví. **Dobrym způsobem sdělování informací** jsou např. **měsíční porady** vrcholového managementu a vedoucích jednotlivých oddělení, kde je i zástupce účetního oddělení, který tyto informace nadále předá účetním.

Doporučovala bych také **spolupráci s oddělením informačních technologií nebo přímo s dodavatelem informačního systému** používaného v účetní jednotce. Účetní jednotka by měla vyspecifikovat, jaké informace po svém informačním systému požaduje. Tak aby výstupy vedoucí k tvorbě opravné položky byly co nejrychlejší a nastavená metodika probíhala vždy podle stejných kritérií. Z vlastní zkušenosti vím, že ačkoli nám česká účetní legislativa ukládá tvorbu opravných položek k rozvahovému dni, tak ve větších podnicích dochází k vyhodnocování a tvorbě či rozpouštění

opravných položek na měsíční bázi zejména se jedná o **opravnou položku k zásobám**. Tato informace je totiž **velmi cenná pro vedení společnosti**, může tak pružněji reagovat, rozhodnout o prodeji se slevou, popřípadě o likvidaci. Věřte, že **dobře nastavený informační systém**, který nám poskytne dobře rozvržené časové analýzy pohybu zásob nebo časovou analýzu pohledávek po splatnosti **dokáže velmi usnadnit a urychlit práci**.

Doporučuji k tvorbě opravných položek a rezerv přistoupit vždy tak, že pokud účetní jednotka zjistí, že **existuje důvod pro její tvorbu, měla by ji vytvořit vždy**, a to bez ohledu na to, jestli je daňově účinná. Dále doporučuji zjistit, jestli existuje možnost splnit podmínky daňové účinnosti dle zákona o rezervách a jestli je to pro účetní jednotku výhodné. Pokud ano, pak tuto opravnou položku nebo její část vyčlenit jako daňově účinnou, což bylo také praktikováno v příkladu č. 3 u opravných položek k pohledávkám. Mějme také na paměti, že je nutné **zajistit průkaznou a jasnou dokumentaci**, obzvláště pak nezapomeňme, že v případě daňově účinného nákladu je vždy důkazní břemeno na poplatníkovi, tedy na dané účetní jednotce.

Závěr

Neustálé změny v tržním hospodářství nutí účetní jednotky přehodnotit svůj postoj k riziku. Rezervy a opravné položky jsou účetními nástroji, které nemohou být žádnou účetní jednotkou opomíjeny, protože jsou účetními nástroji, kterými se předpokládaná rizika a ztráty dají eliminovat.

Jedním z cílů této bakalářské práce je vymezení opravných položek a rezerv z hlediska daňové a účetní legislativy. Tohoto cíle bylo dosaženo v první části této bakalářské práce, kde jsou z dostupné literatury shrnuty teoretické poznatky, které se dotýkají opravných položek a rezerv z hlediska české účetní a daňové právní úpravy. Je zde podán ucelený přehled opravných položek a rezerv. Podrobněji je tu věnována pozornost opravným položkám a rezervám, které se v běžné účetní jednotce účtující v soustavě podvojného účetnictví vyskytují nejčastěji.

Aby byla tato rozsáhlá problematika snadněji pochopitelná, je druhá část této bakalářské práce věnována praktickým příkladům, kde jsou teoretické poznatky aplikovány na příkladech, které se v praxi nejčastěji vyskytují. Příklady č. 1 až 4 byly zpracovány přímo na míru nejmenované účetní jednotce. Ostatní případy jsou čistě modelového charakteru, protože se v účetní jednotce doposud nevyskytovaly, což není v budoucnu vyloučeno. Bakalářská práce tedy poskytuje návod, jak se v daných případech s danou problematikou vypořádat. Tato bakalářská práce bude sloužit jako metodický pokyn pro tvorbu a čerpání opravných položek a rezerv v konkrétní účetní jednotce, což bylo hlavním cílem této bakalářské práce. Vytvořená metodika není však využitelná pouze v jedné účetní jednotce, vzhledem ke komplexnímu náhledu na tuto problematiku může být použita v každé běžné účetní jednotce.

Celkově lze konstatovat, že cíle této bakalářské práce byly splněny.

ANOTACE

Příjmení a jméno autora:	Romana Sahulová
Instituce:	Moravská vysoká škola Olomouc
Název práce v českém jazyce:	Zhodnocení významu opravných položek a rezerv a jejich dopadu do účetnictví organizace
Název práce v anglickém jazyce:	Definition of allowances and provisions and their incidence of company accounting
Vedoucí práce:	Ing. Radmila Herzánová, Ph.D.
Počet stran:	69
Počet příloh:	3
Rok obhajoby:	2011
Klíčová slova v českém jazyce:	účetnictví, inventarizace, zásada opatrnosti, opravné položky, rezervy
Klíčová slova v anglickém jazyce:	accounting, stocktaking, principle of precaution, allowances, provisions

Cílem této práce je vytvoření metodického materiálu, jak nakládat s kategorií účetních položek a rezerv v běžné účetní jednotce s uvedením praktických příkladů. Budou zde vymezeny opravné položky a rezervy s odkazy na jejich právní úpravu a to jak v účetních, tak daňových souvislostech, vysvětlen jejich význam a v praktických příkladech ukázáno jejich vhodné použití. První část je zaměřena na teoretický popis, právní vymezení a způsoby účtování opravných položek a rezerv s analýzou jejich vliv na hospodářský výsledek a základ daně. V části praktické jsou získané poznatky aplikovány na konkrétní případové studie, které mohou nastat v běžné účetní jednotce.

The aim of the bachelor thesis is to make a guideline for the work with allowances and provisions in company with the practical examples. There will be definition of allowances and provisions and their incidence of company accounting from the

perspective of Czech accounting and tax legislation. The first part is focused on theoretical description legal aspects, ways of allowances and provisions accounting and to analyse their impact on the result and tax base of the company. In the practical part the gained knowledge is applied to specific case studies which can be found in standard entity.

LITERATURA A PRAMENY

BRYCHTA, Ivan. Daňové a účetní souvislosti pohledávek a závazků. *Účetnictví v praxi*. Praha: ASPI. ISSN 1211-7307. 2009, roč. 13, č. 11 s. 18

České účetní standardy pro účetní jednotky, které účtují podle vyhlášky č. 500/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů

DELOITTE. Jaká je hodnota vašich zásob. Účetní zpravodaj [online], leden 2010 [cit. 2010-11-11]. Dostupné z WWW: <http://www.deloitte.com/view/cs_CZ/cz/sluzby/audit/6fa72d19eca46210VgnVCM200000bb42f00aRCRD.htm>.

DĚRGEL, Martin. Rezervy na opravy. *Daně a právo v praxi*. Praha: ASPI. ISSN 1211-7293. 2008, roč. 14, č. 7, s. 41-48.

FIŠEROVÁ, Eva, FIŠER, Jaroslav. Soubor souvztažností k podvojnému účetnictví pro podnikatele. 1. Vydání. Praha: REFIS Agt., 2002. 352 s. ISBN 80-901649-9-4.

KOVANICOVÁ, Dana. Abeceda účetních znalostí pro každého. 14. aktualizované vydání. Praha: Polygon, 2004. 444 s. ISBN 80-7273-098-3.

JANDA, Karel. Vnitřní předpisy upravující vedení účetnictví. *Daně a účetnictví: bez chyb, pokut a penále*. 2008, roč. 9, č. 12, s. 68-73. ISSN 1214-522X.

Národní účetní rada [online]. 22.7.2005 [cit. 2010-11-08]. I-3 Rezerva na splatnou daň. Dostupné z WWW: <<http://www.nur.cz/content/view/20/40>>.

RYNEŠ, Petr. Podvojně účetnictví a účetní závěrka. 10. aktualizované vydání. Olomouc: Anag, spol. s r.o., 2010. 987 s. ISBN 978-80-7263-580-1.

ŠEBESTÍKOVÁ, Viola. Opravné položky k majetku. *Otázky a odpovědi z praxi*. Praha: ASPI. ISSN 1212-4931. 2009, roč. 7, č. 9, s. 2-7.

Vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví.

Zák. č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

Zák. č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

Zák. č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

SEZNAM ZKRATEK

HM – hmotný majetek

HV – hospodářský výsledek

MD – má dáti

OP – opravná položka

ZoR – zákon o rezervách

SEZNAM TABULEK

Tab. č. 1 – Informace o nepotřebném majetku	33
Tab. č. 2 – Stanovení opravné položky k hmotnému majetku	33
Tab. č. 3 – Účetní zápis tvorby opravné položky k hmotnému majetku	34
Tab. č. 4 – Účetní zápis – prodej a vyřazení HM, storno opravné položky k HM	34
Tab. č. 5 – Dopad příkladu č. 1 do HV účetní jednotky	35
Tab. č. 6 – Souhrnná analýza zásob	36
Tab. č. 7 – Účetní zápis tvorby opravné položky k zásobám	36
Tab. č. 8 – Účetní zápis, likvidace zboží a čerpání opravné položky	36
Tab. č. 9 – Dopad příkladu č. 2 do HV účetní jednotky	37
Tab. č. 10 – Časová analýza pohledávek pro tvorbu OP k pohledávkám	38
Tab. č. 11 – Kalkulace daňové opravné položky	39
Tab. č. 12 – Účetní zápis tvorby opravných položek k pohledávkám	40
Tab. č. 13 – Účetní zápis uhrazení a odpis pohledávky, čerpání OP k pohledávkám	41
Tab. č. 14 – Dopad příkladu č. 3 do HV účetní jednotky	41
Tab. č. 15 – Účetní zápis tvorby rezervy na daň z příjmů	43
Tab. č. 16 – Účetní zápis vyčíslené splatné daně její úhrady a zrušení rezervy	44
Tab. č. 17 – Dopad příkladu č. 4 do HV účetní jednotky	44
Tab. č. 18 – Účetní zápis tvorby rezervy na restrukturalizaci	45
Tab. č. 19 – Účetní zápis uskut. nákladů a zrušení rezervy na restrukturalizaci	46
Tab. č. 20 – Dopad příkladu č. 5 do HV účetní jednotky	46
Tab. č. 21 – Účtování tvorby rezervy na reklamace	47
Tab. č. 22 – Účetní zápis uznaných reklamací a zrušení rezervy na reklamace	47
Tab. č. 23 – Dopad příkladu č. 6 do HV účetní jednotky	48
Tab. č. 24 – Účetní zápis tvorby rezervy na nevyčerpanou dovolenou	49
Tab. č. 25 – Účetní zápis – tvorba rezervy na opravu HM	50
Tab. č. 26 – Dopad příkladu č. 8 do HV účetní jednotky	50
Tab. č. 27 – Kalkulace rezervy k hmotnému majetku výkonovou metodou	51
Tab. č. 28 – Účetní zápis – tvorba rezervy na opravu HM	52
Tab. č. 29 – Dopad příkladu č. 9 do HV účetní jednotky	52

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 – Přehled účtů souvisejících s tvorbou a čerpáním OP a rezerv	65
Příloha č. 2 – Příklad interní směrnice k tvorbě opravné položky k zásobám	66
Příloha č. 3 – Podrobná analýza zásob	67

Příloha č. 1 – Přehled účtů souvisejících s tvorbou a čerpáním OP a rezerv

Číslo účtu	Popis účtu	Rozlišení
091	Opravná položka k dlouhodobému nehmotnému majetku	Rozvahový
092	Opravná položka k dlouhodobému hmotnému majetku	Rozvahový
093	Opravná položka k dlouhodobému nedokončenému nehmotnému majetku	Rozvahový
094	Opravná položka k dlouhodobému nedokončenému hmotnému majetku	Rozvahový
095	Opravná položka k poskytnutým zálohám na dlouhodobý majetek	Rozvahový
096	Opravná položka k dlouhodobému finančnímu majetku	Rozvahový
098	Oprávký k oceňovacímu rozdílu k nabytému majetku	Rozvahový
191	Opravná položka k materiálu	Rozvahový
192	Opravná položka k nedokončené výrobě	Rozvahový
193	Opravná položka k polotovarům vlastní výroby	Rozvahový
194	Opravná položka k výrobkům	Rozvahový
195	Opravná položka ke zvířatům	Rozvahový
196	Opravná položka ke zboží	Rozvahový
197	Opravná položka k zálohám na materiál	Rozvahový
198	Opravná položka k zálohám na zboží	Rozvahový
199	Opravná položka k zálohám na zvířata	Rozvahový
291	Opravná položka ke krátkodobému finančnímu majetku	Rozvahový
391	Opravná položka k pohledávkám	Rozvahový
451	Rezervy podle zvláštních právních předpisů	Rozvahový
453	Rezerva na daň z příjmů	Rozvahový
552	Tvorba a zúčtování rezerv podle zvláštních právních předpisů	Výsledkový
554	Tvorba a zúčtování ostatních rezerv	Výsledkový
558	Tvorba a zúčtování zákonných opravných položek v provozní činnosti	Výsledkový
559	Tvorba a zúčtování opravných položek v provozní činnosti	Výsledkový
574	Tvorba a zúčtování finančních rezerv	Výsledkový
579	Tvorba a zúčtování opravných položek ve finanční činnosti	Výsledkový
584	Tvorba a zúčtování mimořádných rezerv	Výsledkový
589	Tvorba a zúčtování opravných položek v mimořádné činnosti	Výsledkový
599	Tvorba a zúčtování rezervy na daň z příjmů	Výsledkový

Příloha číslo 2 - Příklad interní směrnice k tvorbě opravné položky k zásobám

Směrnice číslo **8/2009**

DATUM VYDÁNÍ: 20.10.2010

NÁZEV: Tvorba opravné položky k zásobám

Odpovědnost a pravomoc

Odpovědnosti a pravomoci vyplývají z níže uvedeného textu.

Vyhodnocování pomalu obrátkových zásob a snížení hodnoty zásob

Společnost je povinna dle zákona o účetnictví vytvářet opravné položky v případě snížené užitné hodnoty zásob. Dle vnitřních zásad společnosti je vytvářena opravná položka ve výši 50% hodnoty u zásob bez pohybu nad 6 měsíců až 1 rok a 100 % hodnoty u zásob bez pohybů – v délce 1 roku a výše. Dále společnost vytváří opravné položky na zásoby, kde byla z jakéhokoliv důvodu snížena hodnota zásob – např. poškozením nebo kde prodejní cena nepřevyšuje hodnotu účetní.

Pomalou obrátkové zásoby jsou vyhodnocovány na základě sestavy generované z používaného informačního systému.

Vyhodnocení provádí :

- Vedoucí odboru plánování výroby a logistiky čtvrtletně a to samostatně sklady:
 - Nakupovaných surovin a obalů / mimo náhradní díly a rež.materiál /
 - Hotových výrobků a vzorků
 - Obchodní zboží
- Vedoucí MTZ na závodech za sklady režijních materiálů
- Vedoucí MTZ na závodech spolu s ved. údržby a energetiky za sklady náhradních dílů.

O závěrech vyhodnocení, tj. ke každé položce vyjádření, zda dále nechat na skladech či navrhnout k likvidaci s vyčísleným dopadem, informuje výše uvedený vedoucí ředitelskou radu. Schválená a podepsaná sestava je pak předána do odboru účetnictví jako podklad k vytvoření opravných položek.

Snížení hodnoty zásob hotových výrobků a obchodního zboží

Podklady pro návrh vytvoření opravných položek z důvodu snížení hodnoty zásob jsou definovány vedoucím odboru plánování výroby a logistiky na základě проверки skladů hotových výrobků, vzorků a obchodního zboží. Následně jsou projednány s finančním ředitelem a vedoucím odboru účetnictví. Výsledný seznam s vyčísleným dopadem do hospodářského výsledku je vedoucím odboru plánování výroby a logistiky předložen na ředitelské radě k projednání a schválení. Po schválení je předán vedoucímu odboru účetnictví, který zajistí zaúčtování opravné položky k zásobám.

Příloha č. 3 –Podrobná analýza zásob

Analýza zásob k 31.12. (rozvahovému dni)

Popis materiálu	Hodnota zásob	100% OP-bez pohybu nad 12M	50% OP-bez pohybu nad 6M	Opravná položka celkem
ANTI-CRAK HD 18 MM BB3	754 407	754 407	0	754 407
ANTI-CRAK HD 18 MM X6	251 456	251 456	0	251 456
ARC 53/76 2450 A1	122 184	122 184	0	122 184
ARC 53/76 2450 A2	1 787 377	0	0	0
ARC 60/2 12 MM C3	2 233 790	0	0	0
ARC 60/2 18 MM C3	426 551	426 551	0	426 551
ARC 60/2 24 MM C3	636 975	0	0	0
ARC 60/38 12 MM C3	590 264	590 264	0	590 264
ARC 61/1 3000 A2	4 793 458	0	0	0
ARC 61/1 3000 A6	1 961 781	0	0	0
EC11 204 6 MM 5349	151 067	0	0	0
EC11 2400 (25) P250 N12	152 937	0	0	0
EC11 2450 (17) P243 A8	239 261	0	0	0
EC11 2450 (22) P243K A8	1 391 372	0	0	0
EC12 2400 (30) P244 D12	467 596	0	0	0
EC12 2400 (30) P244 D12 IACG NON RIB	371 611	0	0	0
EC12 2400 (60) P207 I2	1 014 648	0	0	0
EC12 2400 (60) P207 I4	1 754 858	0	0	0
EC12 2400 (60) P243 A8	27 661	0	0	0
EC13 2450 (34) P243 A8	7 316	0	0	0
EC13 2450 (34) P243 C16	525 735	0	0	0
EC13 2450 (34) P250 B12 968	123 575	0	0	0
EC13 2450 (68) P243 A8	211 640	0	0	0
EC13 272 12mm 360	109 672	0	0	0
EC13 272 6mm 360	434 878	0	0	0
EC14 2400 (100) P204 C2	149 531	0	0	0
EC14 2400 (50) P244 E12	896 995	0	448 497	448 497
EC14 2400 (50) P246 D0EX	30 380	0	0	0
EC14 2400 (50) P246 F0EX	29 207	0	0	0
EC14 2400 (600) P706 Y0	68 973	0	0	0
EC14 9000 (600) P706 D0	593 084	0	0	0
EC14 9000 (600) P706 F0	307 563	307 563	0	307 563
EC15 4800 (86) P257 D12	60 256	60 256	0	60 256
EC15 4800 (86) P257 E12	317 054	0	0	0
EC16 2400 (80) P204 D12	20 841	0	0	0
EC16 2400 (80) P204 E8	1 375 035	0	0	0
EC16 408 12mm 257	63 878	0	0	0
EC16 408 6mm 257	141 483	0	70 741	70 741
EC16 4800 (100) P204 E1	84 866	84 866	0	84 866
EC16 4800 (50) P215 D12	21 134	0	0	0
EC16 4800 (80) P204 J12	24 001	24 001	0	24 001
EC22 9600 (800) P706 B0	781 550	0	0	0
ELTM 1700 / 300 0001 125 20MD76 A1	5 654	5 654	0	5 654
M134 300-1000 2B380D V1	3 666	0	0	0
M134 300-1250 2B420D S1	77 047	0	0	0
M134 300-150 2B380D V42	52 419	0	0	0
M134 300-240 2B380D V28	77 220	0	0	0

M134 900-2000 2B380D W2	29 535	0	0	0
M168 375-270 2B380D T1	3 059	3 059	0	3 059
M534 300-1160 2B550D AN6	238 532	0	0	0
M534 300-1250 2B380D U1	1 590 816	0	0	0
M534 300-1250 2B380D V2	3 752 504	0	0	0
M534 300-190 2B380D V39	73 366	73 366	0	73 366
M534 300-200 2B380D V50	56 920	0	0	0
M534 300-200 2B380D V7	99 266	0	0	0
M534 300-860 2B550D AN8	187 141	0	0	0
M534 300-900 2B550D AN8	512 306	0	0	0
M534 300-920 2B380D V5	72 550	0	0	0
M534 300-980 2B550D AN2	226 001	0	0	0
M534 400-1300 2B380D V3	16 573	0	0	0
M534 450-1030 2B380D AN17	1 270 437	0	0	0
M534 450-1080 2B550D AN5	1 010 749	0	0	0
M534 450-1100 2B380D V47	2 108 668	0	0	0
M534 450-1100 2B550D AN14	1 015 498	0	0	0
M534 450-1130 2B380D AN18	438 426	0	0	0
M534 450-1170 2B550D AN6	1 189 225	0	0	0
M534 450-120 2B380D V22	15 145	15 145	0	15 145
M534 450-1250 2B380D U1	871 191	0	0	0
M534 450-1250 2B380D V2	2 127 241	0	0	0
M534 450-1250 2B550D AN1	1 481 886	0	0	0
M534 450-1390 2B550D AN7	332 547	0	0	0
M534 450-170 2B380D V46	126 398	0	0	0
M534 600-1250 2B380D U1	586 252	0	0	0
M534 600-1250 2B380D V2	4 333 547	0	0	0
M534 600-1280 2B550D AN9	1 553 572	0	0	0
M534 600-150 2B380D V42	78 178	0	0	0
M534 600-900 2B550D AN10	896 481	0	0	0
M534 700-1080 2B550D AN5	741 080	0	0	0
M534 900-1060 2B550D AN4	933 524		466 762	466 762
M534 900-1250 1B380D U1	458 233	0	0	0
M534 900-1380 2B550D AN11	203 136	203 136	0	203 136
M534 900-920 1B270D E3	303 017	303 017	0	303 017
M534 900-920 2B270D E3	165 627	0	0	0
RC1001 0001 248 50MD76 A14	83 194	0	0	0
RC1001 0001 35 50MD76 K35	82 660	0	0	0
RT310 0001 125 122MD76 P68	392 754	0	0	0
RT350 0001 100 100MD76 X24	91 826	0	0	0
RT390 0001 42 90MD76 K78	118 620	0	0	0
RT400 0001 125 80MD76 A33	518 131	0	259 066	259 066
RT400 0001 250 80MD76 P69	82 960	82 960	0	82 960
RT440 2265 250 60MD76 A32	183 388	0	0	0
RT490 0001 100 80MD76 X24	329 089	0	0	0
RT490 0001 80 80MD76 P64	300 133	300 133	0	300 133
RT500 0003 30 86MD76 K62	74 883	0	0	0
RT500 0003 35 86MD76 K35	96 262	0	0	0
RT500 0003 70 86MD76 K83	44 737	0	0	0
RT500 2390 100 86MD76 A10	26 894	0	0	0
RT500 2390 125 86MD76 A9	125 799	0	0	0
RT500 2390 35 86MD76 K35	154 236	0	77 118	77 118
RT500 2390 50 86MD76 K59	737 843	737 843	0	737 843
RT530 0001 268 180M D152 C2	337 864	0	0	0

RT530 0001 270 180M D152 C2	26 206	0	0	0
RT530 0001 278 168M D152 C1	251 867	0	0	0
RT530 0001 280 168M D152 C1	98 331	0	0	0
RT580 0002 150 195MD152 A26	39 116	0	19 558	19 558
RT600 0001 100 60MD76 A7	327 381	0	0	0
RT600 0001 125 60MD76 A9	551 572	0	0	0
RT750 0001 124 600MD152 P44	264 733	0	0	0
RT800 0001 265 250MD152 P23	213 983	0	0	0
RT800 2388 13 60MD76 K24	10 822	0	5 411	5 411
RT800 2388 30 60MD76 K04	5 900	0	2 950	2 950
RT900 0001 43 50MD76 K02	23 614	0	11 807	11 807
UC600 2292 20 100MD76 K65	44 964	0	22 482	22 482
UC600 2292 40 100MD76 K06	49 942	0	0	0
UC600 2292 50 100MD76 K57	91 042	0	45 521	45 521
UC800 1000 14 50MD76 K50	23 952	0	0	0
UC800 1000 36 50MD76 K01	4 881	0	0	0
UC800 1000 55 50MD76 K61	26 182	0	0	0
UC800 1000 63 50MD76 S3	21 418	0	0	0
UC800 1000 7 50MD76 K32	5 523	0	2 761	2 761
VT420 0001 130 800MD152 P10	348 381	348 381	0	348 381
Celkový součet	61 033 615	4 694 243	1 432 675	6 126 917